

*Bojte se člověka,
který přečetl jen jednu knihu.*

Denis Diderot

Říjen – týden knihoven

Akce se koná každý rok vždy v prvním úplném říjnovém týdnu.

Cíle projektu:

- Propagovat činnost a služby knihoven, upozornit na nové služby a zajímavé aktivity.
- Vzbudit pozornost a zájem o knihovnu u rozmanitých (včetně potenciálních) uživatelských skupin i celé veřejnosti.
- Ukázat knihovnu jako dynamicky se rozvíjející vzdělávací a informační instituci, jako příjemnou i užitečnou alternativu trávení volného času.
- Podpořit společenský význam a prestiž čtení.

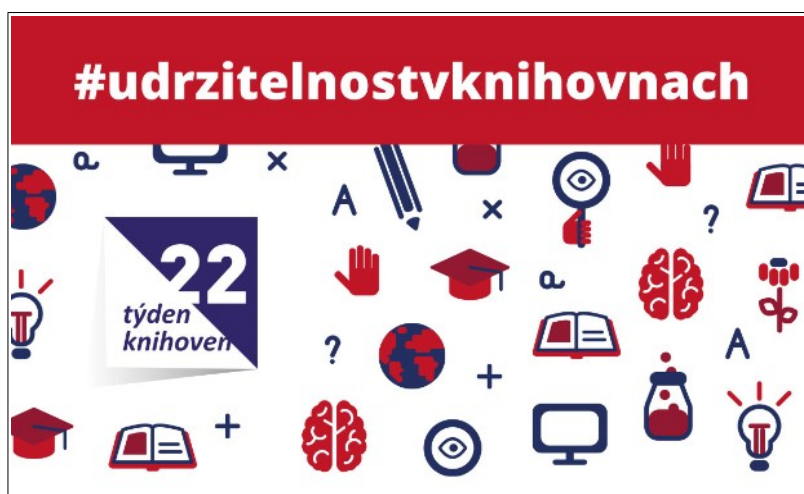
První Týden knihoven, o jehož organizaci rozhodl Výkonný výbor SKIP, proběhl v roce 1996, od té doby se koná každoročně. Úvodem k akci býval pravidelný Knihovnický happening; v této aktivitě se již nepokračuje, stejně skončily i některé další aktivity, např. soutěž Rozkvetlá knihovna. Naopak stálou a již tradiční součástí Týdne je slavnostní ceremoniál vyhlášení a předávání státní ceny Knihovna roku (cenu uděluje ministr kultury ČR; smyslem ceny je ocenit dlouhodobé zásluhy o rozvoj knihovnictví v obcích nebo mimořádný přínos k rozvoji knihovnických a informačních služeb) a Městská knihovna roku (tu od roku 2009 uděluje SKIP; cílem je ocenit nejlepší knihovny, které jsou provozovány či zřizovány městy a motivovat je k rozšíření a zkvalitnění veřejných knihovnických a informačních služeb).

V Týdnu knihoven nabízí každá zapojená knihovna svým uživatelům i potenciálním čtenářům co nejvíce aktivit (podle svého uvážení, možností a podmínek) k atraktivnímu využití volného času a především dává o sobě „vědět“ v obci, v komunitě. Společně se pak knihovny jako celek prezentují veřejnosti. Týden knihoven tvoří po BMČ druhý „vrchol“ knihovnického roku. Aktivity knihoven reflektují společné zaměření Týdne knihoven. To bývá každý rok jiné; vítána je však i iniciativa těch knihoven, které se rozhodly pro téma jiné, pokud jsou ochotny je prezentovat pod společnou hlavičkou. Týden knihoven zažil za téměř čtvrtstoletí své existence řadu proměn. Některé knihovny se drží původní struktury (např. Týden knihoven pravidelně zahajují akcí VŘSČ, tedy Velkým Říjnovým Společným Čtením, i když ji třeba nazývají jinak; tu a tam se koná také populární Provázkiáda, tedy navazování přátelství s knihovnou prostřednictvím provázku, který všichni návštěvníci v průběhu Týdne knihoven postupně navazují, atd.). Bez ohledu na to, zda se dodržuje tradiční program, nebo se realizují jeho nové varianty, je základní snahou hledat nové a atraktivní formy práce, zajímavá témata a oslovit co největší počet obyvatel místa. I v Týdnu knihoven využívají některé knihovny příležitosti k tzv. čtenářské amnestii.

I v této složité době Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR vyhláší dvacátý šestý ročník akce Týden knihoven. Tento rok bude hlavním komunikačním tématem v českých knihovnách opět „udržitelnost“.

V České republice vznikla v roce 2019 pracovní skupina Udržitelnost v knihovnách <https://udrzitelna.knihovna.cz/>. Jejím cílem je prozkoumat role českých knihoven v naplňování cílů udržitelného rozvoje a pomoci jim je rozvíjet a prohlubovat. Téma vychází z 17 Cílů udržitelného rozvoje formulovaných

Organizací spojených národů. Jde o jediný globální plán udržitelného rozvoje lidstva, který máme k dispozici. K jeho naplňování se zavázaly všechny členské státy OSN. Cíle udržitelného rozvoje jsou komplexní a zahrnují složku sociální, ekonomickou i ekologickou a jejich motto je „leave no one behind“, tedy nikdo nemá být vyloučen, protože udržitelný rozvoj lidstva se týká nás všech. Zároveň jejich šíře dává příležitost pro zapojení opravdu všech. Třeba zorganizovat úklid nejbližšího okolí knihovny nemusí být úplně složité a přitom aktivita obsahuje hned několik cílů.

Týden knihoven 3. - 9. října 2022

Amnestie pro dlužníky.

Pokud vrátíte půjčené knihy, u kterých jste překročili výpůjční dobu, bude vám prominuta částka za upomínky.

Pro nové čtenáře dárek a registrace na rok zdarma.

Do Městské knihovny v Horšovském Týně zavítá v Týdnu knihoven spisovatelka Michaela Fišarová. Doprovázet jí bude její kolega Miroslav Reile. Na besedu s touto oblíbenou dětskou autorkou přijdou děti z 1., 2. a 3. tříd ZŠ Horšovský Týn. Michaela Fišarová pracuje jako učitelka a píše knihy pro děti ve věku předškoláků až po mládež. Mnohé z jejích knih jsou právě ze školního prostředí a jsou velice čtivé a oblíbené. V naší knihovně si můžete vypůjčit např. A-Ž půjdeš do školy, Náš dvůr má tajemství, Kamínek a další. Přijďte si vybrat!

V Týdnu knihoven vyhláší Městská knihovna Horšovský Týn amnestii pro dlužníky. Pokud přijdete v tomto týdnu vrátit půjčené knihy, u kterých jste překročili výpůjční dobu, bude vám prominuta částka za upomínky.

Všichni, kteří se přijdou v Týdnu knihoven zaregistrovat jako noví čtenáři, budou přihlášení do městské knihovny na rok zdarma a navíc dostanou drobný dárek.

Těšíme se na vás!

Michaela Fišarová (14. květen 1971 Praha) je česká spisovatelka. Je držitelkou prestižního ocenění Zlatá stuha z roku 2013.

Michaela Fišarová se narodila v Praze, vystudovala zde Střední pedagogickou školu a Pedagogickou fakultu na Karlově univerzitě, obor český jazyk a literatura, pedagogika. Po ukončení vysoké školy studovala dva roky anglický jazyk na Stoke on Trent College ve Velké Británii. Po návratu pracovala pro britskou poradenskou agenturu jako školitelka. Prováděla se a v manželství má dva syny. Po mateřské dovolené začala vyučovat na základní škole český a anglický jazyk a psát knihy pro děti. Píše pro děti od předškoláků až po mládež. Mnohé z knih jsou ze školního prostředí, odkud autorka čerpá inspiraci, a jejich náplní jsou rozličná sociální témata současnosti.

Pořádá tvořivé literární soutěže pro děti, semináře tvůrčího psaní pro pedagogické pracovníky a knihovníky a besedy na podporu čtenářské gramotnosti. Účinkuje v pražském Divadle Františka Troníčka.

v naší knihovně: A-Ž půjdeš do školy, Hra na štěstí, Kamínek, Kapela, Náš dvůr má tajemství, Nikolina cesta, Nový bráška, Povodeň, V bříšku

Stalo se v říjnu v literárním světě

5. říjen 1921 – v Londýně byl založen Mezinárodní PEN klub

Mezinárodní PEN klub (anglicky International PEN) je celosvětové sdružení spisovatelů, založené 5. října 1921 ve Florenci v Restaurantu v Londýně na shromáždění jednačtyřiceti anglických spisovatelů.

Název klubu v sobě skrýval hlavní podmínku členství, neboť jej tvoří počáteční písmena profesí spjatých se slovesným uměním: poets, playwrights, editors, essayists, novelists (tedy básníci, dramatici, vydavatelé, esejisté, romanopisci). Zkrácená podoba P. E. N. proto znamenala, že do klubu mohou vstoupit pouze ti, kdo vládnou perem. Dnes sdružení také zahrnuje žurnalisty a historiky.

Zahajovací večere PEN klubu se účastnili sami iniciátoři sdružení, dnes již téměř zapomenutá anglická spisovatelka venkovských románů Catherine Amy Dawson

Scottová a John Galsworthy, který se stal prvním předsedou mezinárodního PEN klubu. Mezi první členy patřil Joseph Conrad, George Bernard Shaw a Herbert George Wells. Prvním českým členem se stal v roce 1923 Alois Jirásek.

PEN klub je nejstarší světová organizace na ochranu lidských práv a také nejstarší organizace, která propaguje přátelství a intelektuální spolupráci mezi všemi spisovateli bez ohledu na to, kde žijí, zdůrazňující roli literatury jako katalyzátoru vzájemného pochopení a bojující za svobodu slova a jednající jako mohutný hlas na podporu spisovatelů pronásledovaných, vězňů, či zavražděných pro své názory.

PEN klub je nepolitická a nevládní organizace, která udržuje formální konzultativní vztahy s organizací UNESCO.

Mezi prezidenty Mezinárodního PEN klubu patřili Alberto Moravia, Heinrich Böll, Arthur Miller, Mario Vargas Llosa, Pierre Emmanuel, György Konrád a v letech 2003-2009 český spisovatel a diplomat Jiří Gruša.

hlavní cíle klubu:

- rozvíjet intelektuální spolupráci a porozumění mezi spisovateli
- vytvořit celosvětové společenství spisovatelů, kteří budou klást důraz na klíčovou roli literatury při rozvoji světové kultury
- bránit literaturu proti mnohým hrozbám, které proti ní dnešní svět staví

Současný Mezinárodní PEN klub se skládá z 144 autonomních PEN center v 101 zemích, z nichž každé je otevřeno spisovatelům, žurnalistům, překladatelům, historikům a dalším profesím, které jsou aktivně zapojeny v libovolném odvětví literatury bez ohledu na národnost, rasu barvu pleti či náboženství. Každý člen je povinen podepsat chartu PEN.

Současným předsedou je kanadský spisovatel John Ralston Saul.

Charta PEN:

- Literatura, ač svým původem národní, nezná hranic a musí zůstat kolektivní měnou mezi jednotlivými národy navzdory politickým nebo mezinárodním zvrátům.
- Za žádných okolností, zejména v dobách války, umělecká díla a knihovny, celkové kulturní dědictví lidstva nesmí být vystavováno ohrožení z důvodů politického či národnostního rozvášnění.
- Členové PENu musí za všech okolností využívat veškerého svého vlivu k podpoře porozumění a vzájemného respektu mezi národy. Zavazují se ze všech sil napomáhat odstraňování rasové, třídní a národnostní nenávisti, rovněž se zavazují bránit ideál jediné lidské společnosti žijící v míru na jednom světě.
- PEN trvá na principu neomezeného šíření názorů uvnitř každého národa i mezi národy, a jeho členové se zavazují bránit všem formám potlačování svobody slova jak v zemi a společnosti, do nichž náleží, tak i jinde ve světě.

- PEN vyhláší svobodu tisku, staví se proti svévolné cenzuře v době míru a zastává názor, že svobodná kritika vlád, úřadů a institucí je podmínkou zákonitého vývoje světa k dokonalejšímu politickému a ekonomickému řádu. Jelikož svoboda vyžaduje dobrovolnou sebekázeň, členové se zavazují vzdorovat takovému zlu jako jsou lživé publikace či překroucení faktů pro politické a osobní cíle.

ceny PEN klubu:

PEN klub udílí každoročně několik cen. Mezi ně například patří:

- Faulknerova cena, nazvaná po Williamu Faulknerovi, za román roku
- Malamudova cena, nazvaná po Bernardu Malamudovi, za vynikající díla krátké formy

České centrum:

- *cena Karla Čapka, nazvaná po významném spisovateli Karlu Čapkovi*

Výbor pro uvězněné spisovatele – International PEN's Writers in Prison Committee pracuje na ochraně pronásledovaných spisovatelů. Byl založen v roce 1960 jako odpověď na vzrůstající tendence umlčet hlasy disentu vězňem spisovatelů. Výbor monitoruje případy více jak 900 spisovatelů, kteří jsou vězněni, mučeni, je jim vyhrožováno, těch, kteří jsou pohřešováni či zabiti z důvodu výkonu jejich profese. Publikuje 2x ročně Case List zprávu o násilí proti spisovatelům po celém světě. Výbor také koordinuje akce Mezinárodního PEN klubu na podporu ukončení těchto pronásledování a zastavení potlačování svobody slova. Jeho předsedkyní je od roku 2010 místopředsedkyně Českého centra PEN Klubu, PhDr. Markéta Hejkalová.

Československý a český PEN klub vznikl téměř před sto lety.

„Perem proti válce“. I tak by se dala popsat činnost Mezinárodního PEN klubu. Úctyhodné instituce, která už téměř sto let sdružuje spisovatele, dramatiky i politiky v mnoha zemích světa ve snaze zabránit válečným konfliktům. Jeho československá pobočka vznikla v roce 1925. Prvním předsedou byl Karel Čapek.

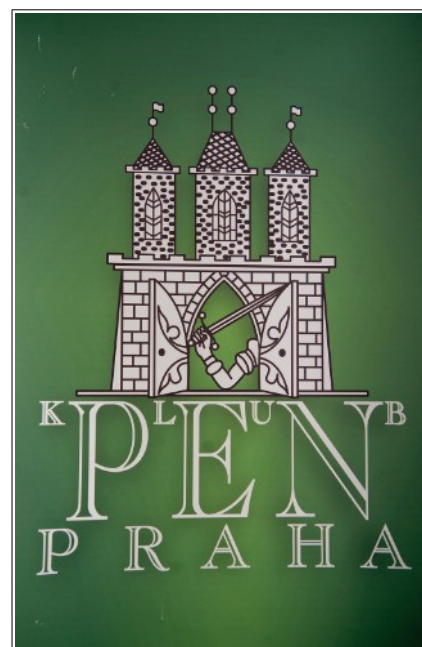
„Právě tady se 15. února 1925 sešlo 38 českých literátů a Karel Čapek jim přečetl informaci o PEN klubu v Anglii,“ vysvětluje v pražské kavárně Louvre literární historik, kritik a básník Vladimír Křivánek. Dějiny čs. pobočky PENu popsal v knize Svědomí slova. Právě anglický PEN, založený o čtyři roky dříve jako reakce na jatka první světové války, se stal vzorem pro další pobočky ve světě.

Velká válka, jak se nazývala první světová válka v době, kdy lidstvo ještě netušilo, že se světové války budou muset počítat, měla velmi dramatické důsledky. Rozpadly se staleté říše, došlo ke krvavým revolucím, atentátům a demonstracím, byly popraveny korunované hlavy. V Anglii ale jako reakce na tento děsivý válečný konflikt vzniká literární klub. Navíc klub, kde se o literatuře a její úloze ve světě debatovalo u honosných večeří, při kterých britští spisovatelé, dramatici a esejisté hostili své zahraniční kolegy. To je velmi britské!

Vraťme se však k českému PENu. Ten je neodmyslitelně spojen s osobností Karla Čapka. Byl jeho prvním předsedou, přitom o členství v PENu původně příliš nestál. Přesvědčil ho až anglista Otakar Vočadlo, který v té době vyučoval v Londýně. Pozval Čapka do Anglie a ten se vrátil doslova okouzlen. Po Čapkovo rezignaci v roce 1935 převzala předsednictví Anna Marie Tilschová. Čestnými členy byli Alois Jirásek a Edvard Beneš.

Prvními členy PENu se stali celkem pochopitelně hlavně Čapkovi přátelé, například František Langer, Karel Scheinpflug, nebo jeho bratr Josef. Byli v něm ale i spisovatelé katolické orientace jako Jaroslav Durych a později, zejména ve 30. letech, i příslušníci levicové avantgardy Adolf Hoffmeister, Vítězslav Nezval nebo Jaroslav Seifert. Podle literárního historika Eduarda Burgeta z Ústavu pro českou literaturu AV ČR měl čs. PEN výrazně demokratické zaměření.

Ve 30. letech, kdy ze sousedního Německa hrozilo stále větší nebezpečí nacismu, PEN klub pomáhal i spisovatelům, kteří museli z Německa před nacisty utíkat, jako například Thomas Mann. Vyvrcholením těchto snah byl mezinárodní kongres PENu, který proběhl v Praze v roce 1938. Čs. spisovatelé na něm chtěli světu ukázat, že Československo je demokratická země, která neutlačuje své národnostní menšiny. Kongres se navíc konal ve dnech Všesokolského sletu, což byl pro zahraniční účastníky opravdu nezapomenutelný zážitek. Právě tehdy se ale ukázalo, že mezinárodní PEN klub má své limity. Nástupu

nacistů a válce prostě zabránit nedokázal. Přišel Mnichov a okupace Československa a čs. PEN musel svou činnost v roce 1942 ukončit. Jeho aktivity převzala exilová pobočka čs. PENu v Londýně, kterou vedl František Langer. I obnovený čs. PEN v Praze však měl v roce 1945 před sebou jen tři roky, kdy mohl fungovat podle původních představ.

Únor 1948 přinesl další změnu – čs. pobočka PENu sice zrušena nebyla, svobodným a demokratickým hlasem spisovatelů ale už být nemohla. Až v roce 1958 tehdejší předseda PENu Vítězslav Nezval vyzval k tomu, že do literatury by se měli vrátit i do té doby umlčovaní spisovatelé.

V 60. letech minulého století nabral čs. PEN podle literárního kritika Vladimíra Karfíka znovu dech, jeho novými členy se stali například Václav Havel nebo Jan Grossmann, přednášeli v něm Josef Škvorecký a Milan Kundera.

Srpnová okupace Československa však znamenala pro čs. pobočku PENu další ránu. Během normalizace byla na téměř 20 let doslova uspána. K „rozmrzení“ PENu začalo docházet až na jaře roku 1989, kdy se vedení spícího PENu spojilo se spisovatelem Ivanem Klímou, Karlem Šiktancem a dalšími umlčovanými spisovateli a činnost byla v roce 1989 obnovena, za předsednictví Jiřího Muchy. V letech 1992–2006 byl předsedou Českého centra Mezinárodního PEN klubu Jiří Stránský. Od roku 2006 do roku 2022 byl předsedou Jiří Dědeček. V květnu 2022 se stala předsedkyní Markéta Mališová.

Penzion PEN klubu

Stavba penzionu v přírodě pro odpočinek spisovatelů z 30. let 20. století vznikla díky společnému úsilí českého PEN klubu a města Litomyšl. Protože po nástupu fašismu byl dům v ohrožení, tehdejší představitelé Litomyšle ho po tiché dohodě se spisovatelem převzali do vlastnictví města a v roce 1945 opět vrátili. V roce 1956 převzal objekt Český literární fond. Do majetku PEN klubu se vrátil až v roce 1994.

Soliterní stavba na rozsáhlém přírodně upraveném pozemku, vymezeném po obvodu oplocením z drátěného pletiva a betonových sloupků, při vjezdu s kamennými pilířky. Přízemí tvoří masivní podnož, pojednaná rustikou z hrubě bosovaných pískovcových kvádrů v haklískové skladbě. Do ní je uprostřed ukotvena odlehčená dvoupatrová obytná nástavba, konstrukčně jde o vyzdívaný skelet, zevně vodorovně obedněný. Podélná průčelí podtrhují vodorovné členění dřevěnými pásovými balkony s laťovým zábradlím, mohutně vyloženými na dřevěných krakorcích. Podnož na obou koncích půdorysně přesahuje a její ploché zastřešení tvoří dvě boční terasy, přístupné z 1. patra. Na zadní straně se uprostřed připojuje obedněný záchodový rizalit. Druhotné přístavky, převážně zapuštěné v zemi nebo přízemní, mají utilitární charakter a nepodílí se na památkové hodnotě objektu. Pojetí lehké sezónní stavby v přírodě dokresluje dřevěné

Chata českého PEN klubu (současný stav), 2018.

Chata českého PEN klubu, 1965 (tou dobou v majetku Českého literárního fondu).

okenice oken i dveří. Vstup s navazujícím schodištěm je umístěn centrálně, z jižní strany. Západně od něj je umístěna velká společenská místnost s nepůvodním centrálním krbem, doprovázená kuchyní. Východní polovinu zabírá někdejší služební byt s příslušenstvím. Podélná trojtraktová dispozice obou pater se čtrnácti převážně jednolůžkovými pokoji, přístupnými z centrální chodby, je doplněna dvěma koupelnami a sprchovými kouty a dvěma klozety v mezipatrech. Trámové stropy jsou podepřeny dekorativními dřevěnými konzolami, podbití mezi trámy tvoří natírané sololitové desky s laťovanými spoji, nesoucí škvárový zásyp. Skeletová konstrukce se opticky propisuje nejvíce v chodbách, kde rytmu stropních trámů (každému čtvrtému) odpovídají stěnové dřevěné sloupky s mezilehlými omítanými výplněmi. Dřevěné podlahy jsou překryty v patrech červenými běhouny, podobně jako schodiště, v přízemí jsou převážně novější povrchové úpravy dlažbou či PVC. Dveře pokojů a příslušenství jsou z velké části zachovány v původním provedení s obvodovým rámem a dekorativní dýhovanou výplní s výraznou kresbou dřeva, včetně původního kování. Okna a balkonové dveře jsou nepůvodní, patrně z přestavby v 60. či 70. letech 20. století. Budova je opatřena původními elektrorozvody a doplněna ústředním topením s litinovými radiátory.

Cena Karla Čapka (cena PEN klubu)

Cenu Karla Čapka založilo v roce 1994 České centrum Mezinárodního PEN klubu a Společnost přátel PEN klubu. Cena určená pro autory, „kteří nějak výrazně a srozumitelně přispěli k tomu, aby se ve společnosti prosadily demokratické a humanistické hodnoty nebo aby byly ubráněny“, se uděluje vždy v sudém roce.

V roce 1996 organizátoři založili ještě Cenu PEN klubu za celoživotní dílo s „přihlédnutím k zásluhám o českou literaturu v poúnorové době“. Cena Karla Čapka je bronzová plastika rozevřené knihy, uvnitř s oboustranným reliéfem portrétu Karla Čapka, dílo akademického sochaře Vladimíra Preclíka. Cena je spojena s finanční částkou ve výši, která se mění, dříve 150 000 korun, v roce 2010 to bylo 100 000 korun.

laureáti cen PEN klubu:

Cena Karla Čapka:

1994 Günter Grass, Philip Roth
1996 Arnošt Lustig
1998 Jiří Kratochvíl
2000 Josef Topol
2002 Ludvík Vaculík
2004 Ladislav Smoček
2006 Jiří Stránský
2008 Václav Havel
2010 Ivan Klíma
2012 Pavel Šrut
2014 Jan Šulc
2016 Petr Šabach
2018 Erika Abramsová
2020 Václav Jamek
2022 Jaroslav Rudiš

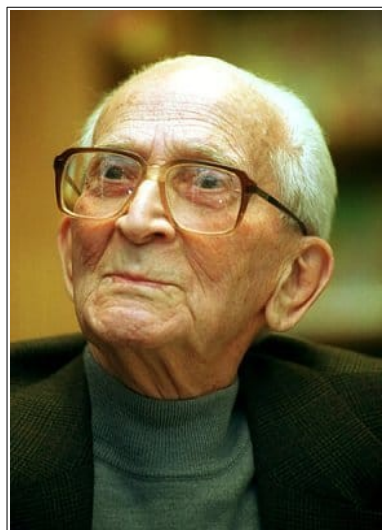
Cena PEN klubu za celoživotní dílo:

1996 Adolf Branald
1998 Jan Vladislav
2000 Jiří Krupička

Od roku 2009 se uděluje každý lichý rok jako Cena PEN klubu – Vlastní cestou:

2009 Bohumila Grögerová
2011 Jana Štroblová
2013 Jaroslav Putík
2015 Petr Šabach

Adolf Branald (4. říjen 1910 – 28. září 2008) byl český spisovatel, autor románů, povídek, reportáží, knih pro děti a mládež a divadelních her pro ochotníky.

Adolf Branald se narodil v herecké kočovné rodině. Jeho otec Richard František Branald byl herec, režisér a dramatik, matka Marie Branaldová byla herečka. Dětství prožil v Praze, v Plzni a na cestách s rodiči, kteří vystupovali s činoherními, operetními a operními společnostmi. Tvrdí se o něm, že byl první dětská filmová hvězda v Čechách, protože jako dítě hrál v několika němých filmech: například ve dvou dnes již ztracených filmech svého otce Československý Ježíšek (1918) a Aloisův los (1919) nebo ve filmu Venoušek a Stázička (1922) režiséra Svatopluka Innemanna. Roku 1929 maturoval na obchodní akademii, poté vystřídal velké množství zaměstnání. Byl úředníkem v bance, obchodním zástupcem olejářské firmy, klavíristou v kině, knihkupcem a od roku 1936 do roku 1945 výpravčím na různých železničních stanicích. Po skončení druhé světové války pracoval jako tiskový referent na ministerstvu dopravy, v letech 1952-1959 jako redaktor nakladatelství Československý spisovatel a od roku 1959 byl

spisovatelem na volné noze. Roku 1948 vstoupil do KSČ, ale v roce 1969 ze strany vystoupil, takže za normalizace nemohl v sedmdesátých letech publikovat. Svou literární dráhu zahájil již před druhou světovou válkou řadou divadelních her pro ochotníky, které psal většinou se svým otcem a k nimž také často skládal i hudbu. Jako prozaik debutoval roku 1947 románem *Stříbrná paruka*. Již v této kronice hereckého rodu se objevuje jeho hlavní tvůrčí metoda, která dává jeho dílům mnohdy až reportážní charakter: propojení faktografie a fabulovaných příběhů hrdinů, kteří chápou své povolání jako životní poslání. Publikoval také v mnoha novinách a časopisech (*Nový život*, *Svobodné slovo*, *Literární noviny*, *Svět práce*, *Plamen*, *Divadlo*, *Zlatý máj* a další). Řada jeho děl byla zfilmována. Roku 1965 obdržel Branald titul zasloužilý umělec, v roce 1996 mu byla udělena Cena PEN klubu za celoživotní dílo a roku 2003 Cena Miroslava Ivanova za literaturu faktu. Roku 2008 byl in memoriam vyznamenán Medailí Za zásluhy I. stupně.

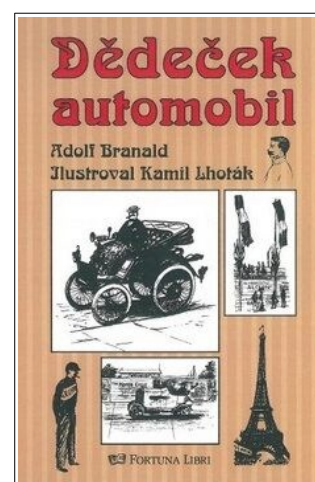
v naší knihovně: *Báječní muži na okřídlených ořích*, *Děkovačka bez pugétu*, *Důvod k zabití*, *Dva muži v jedné válce*, *Chléb a písně*, *Král železnic*, *Promenáda s jelenem*, *Severní nádraží*, *Lazaretní vlak*, *Stříbrná paruka*, *Valčík z Lohengrina*, *Vizita*, *Zlaté stíny*, *Živé obrazy*

Dědeček automobil – kniha

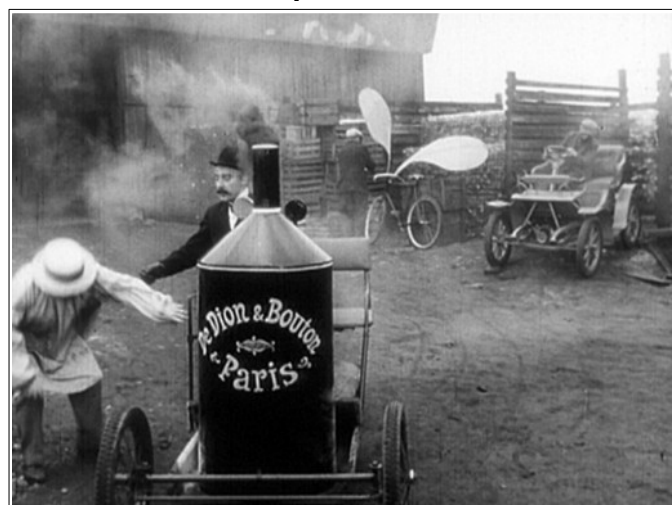
vydáno: 1955, Československý spisovatel, počet stran: 157

ilustrace/foto: Kamil Lhoták

Román o autech, závodech a závodnících. *Dědeček automobil* je úsměvný román o pionýrských dobách motorek a podivných automobilů. Je o nekonečném nadšení věčných kluků k motorům, k závodům, vůni benzínu, ale především je o šikovnosti lidí s umem chtít něco dokázat. Je to knížka pro kluky, kteří chtějí vědět víc o krásných veteránech v době, kdy Laurin & Klement byla světová jednička a kdy jedině Češi diktovali světu, jak má auto vypadat.

Dědeček automobil – film

komedie / sportovní, Československo, 1956, 96 min

režie: Alfréd Radok, scénář: Adolf Branald

hrají: Raymond Bussières, Ginette Pigeon, Luděk Munzar, Radovan Lukavský, Josef Hlinomaz, Annette Poivre, Antonín Šůra, Svatopluk Beneš, Oldřich František Korte, Miloš Kopecký a další

Filmová adaptace Branaldova románu *Dědeček automobil* spojuje film dokumentární a hraný. Podařilo se vytvořit snímek, který je sice něčím jako kronikou nejranějších dějin motorismu, avšak rušný děj a živoucí postavy z něj vytvářejí poutavý příběh o technice i o lásce. Jeho základem jsou životní vzpomínky montéra Františka Krutského z mladoboleslavské automobilky, účastníka všech

velkých mezinárodních motocyklových a automobilových závodů, který stál v roce 1902 u kolébky českého motorismu. Krutský je ve filmu, ovšem velmi volně, zachycen v postavě mechanika Frantíka. Téma bylo samozřejmě zcela podřízováno potřebám filmu, který se ve svém konečném výsledku podstatně lišil od knižní předlohy a částečně i od původního scénáře. Mnohé scény byly předělávány přímo před kamerou a improvizovány při natáčení. Základními dějovými pilíři však i ve filmu zůstávají tři historické mezinárodní závody ve Francii (v Dourdanu a Gaillonu). Tvůrci filmu ve snaze o co nejdokumentárnější vystižení dobového koloritu užívali nejrůznějších filmových technik: výstřižky z padesát let starých žurnálů doplňovali dotáčkami na 14 až 16 okének místo čtyřadvaceti (čímž docílili charakteristického zrychlení pohybu), při osvětlování dělali úmyslně chyby, jakých se dopouštěli filmaři v počátku filmové techniky. K dokreslení koloritu doby a místa byla zkomponována umělá hudba a napsán komentář, který místy nahrazuje dialog a je sestaven jako novinová faktografie doby. V rolích skutečných historických osobností uvidíte známé herce – Luděk Munzara, který kouzlu automobilových závodů propadl i ve skutečnosti, Radovana Lukavského, Raymonda Bussièrese, Otomara Krejču, Josefa Hlinomaze, Svatopluka Beneše a další. Ve dvou scénách se v roli letištního mechanika mihne i režisér Miloš Forman,

tehdy pomocný režisér. Děj začíná na letišti přistáním letadla, ze kterého jsou vykládány různé předměty pocházející ze začátku 20. století, včetně starého auta. Mladý mechanik s letuškou si prohlížejí album zažloutlých fotografií a před očima se jim rozvíjí příběh. Dějiny motorismu v Čechách začínají, když Laurin s Klementem založili továrnu na výrobu motocyklet. Roku 1904 se konaly ve francouzském Dourdanu první motocyklové závody, kterých se zúčastnili i Češi. Seznámili a zamilovali se tu český mechanik František a Nanette, dcera francouzského mechanika Frontenaca. Český závodník Vondřich dojel pro poruchu druhý. V roce 1905 se konal závod znovu, Vondřich se pojistil zavazadlem náhradních dílů a vyhrál. Nanette s Františkem, kteří si celý rok psali, se znovu sešli. Po motorkách se začaly všude vyrábět automobily a v roce 1909 byl ve francouzském Gaillonu uspořádán jejich první závod. Vyhrál český závodník hrabě Kolovrat. Jeho mechanik František se v místním kostele oženil s milovanou Nanette.

zajímavosti:

- Produkce filmu dala do časopisu Svět motorů inzerát, že hledají majitele historických vozidel a motocyklů, kteří jsou ochotni vozy prodat. Vybráno bylo více jak 15 vozů s minimálním stářím roku výroby 1910. Poté byly převezeny do dílen v Mladé Boleslavi a podle nákresů Kamila Lhotáka byly postaveny nové karoserie podle vzhledu z roku 1910.
- Vůz Laurin & Klement BSC z roku 1908, který se ve filmu objevil, byl pro natáčení upraven tak, aby připomínal dobový závodní speciál. Celkově bylo v továrně vyrobeno pouze 12 kusů a dochoval se dodnes pouze tento.
- Během filmování projevili Francouzi zájem o to, aby ve spolupráci s nimi Alfréd Radok natočil ještě širokoúhlou barevnou verzi filmu. Tento projekt se ale neuskutečnil.
- Snímek dostal hlavní cenu československé filmové kritiky.
- Na Mezinárodním filmovém festivalu v San Sebastianu v červnu 1957 byla filmu udělena druhá cena – stříbrná mušle.
- Ve filmu se objevili i skuteční automobiloví závodníci, např. mladoboleslavský Václav Bobek.

Stříbrná paruka – kniha

vydáno: 1968, Československý spisovatel, počet stran: 415

ilustrace/foto: Cyril Bouda

Rozsáhlá románová kronika z nevědního prostředí kočovných hereckých společností od poloviny 18. století až do roku 1915.

Dějové zápletky tohoto románu jsou nesené osudem tří generací české herecké rodiny, přitahované k divadlu i za cenu nouze a obětí ve vlastním soukromí. Kniha fundovaně a realisticky líčí všední život a nesnadný zápas českých divadelních umělců o živobytí i o uznání a dokonale vystihuje atmosféru prostředí i doby.

Stříbrná paruka – seriál

romantický / drama

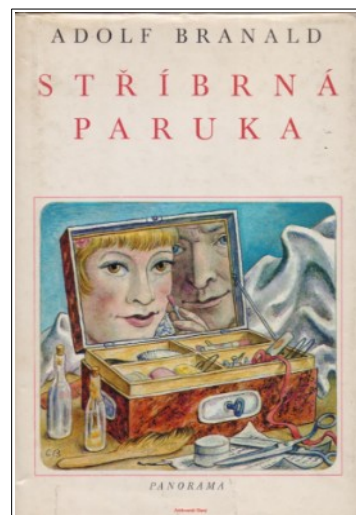
Česko, 2001, 4 h 11 min (Minutáž: 50–51 min)

režie: Jan Schmidt, scénář: Ondřej Vogelanz

hrají: Boris Rösner, Dagmar Bláhová, Oldřich Navrátil, Bohumil Vávra, Lubomír Kostelka, Pavel Řezníček, Bohumil Klepl, Josef Abrhám, Bronislav Poloczek, Gabriela Wilhelmová, Hana Gregorová, Eva Holubová a další

Dramatický příběh herců kočovné společnosti z druhé poloviny devatenáctého století na motivy stejnojmenného románu Adolfa Branalda je především holdem všem těm velkým i malým průkopníkům dramatického umění, kteří pomáhali šířit a udržovat

kulturní identitu českého národa i mimo hlavní kulturní centra, kteří často za velkých obětí táhli káru umění vysokého i lidového, kteří mohli klesnout i na kolena, aby znovu vždy vstali, neboť sílu jim dodávala láska k divadlu. Vedle literárních hodnot dnes již klasického díla české literatury je cenný zejména široký autentický materiál, neboť román vznikl ještě v bezprostředním kontaktu s pamětníky doby. Ani televizní seriál nemůže zachytit epickou fresku románové předlohy v celé její šíři, a proto se

soustředí zejména na ústřední motiv životní lásky stárnoucího ředitele společnosti Matyáše k subretě Magdě, vycházející hvězdě činohry, ale i tehdy módní operety. A tak vedle milostného dramatu seriál nabízí i atraktivní kostýmní podívanou a neodolatelnou romantickou atmosféru dávno zapomenutých štací.

Jan Vladislav, vlastním jménem Ladislav Bambásek (15. leden 1923 – 3. březen 2009) byl český básník a překladatel.

Narodil se v Hlohovci na Slovensku v české rodině poštovního úředníka, bývalého legionáře. Roku 1939 odešel s rodinou do Čech a o tři roky později složil maturitu na gymnáziu v Poličce. Jako maturant pomáhal v místní knihovně a nacházel zálibu v cizojazyčných svazcích. První knihou v originále, kterou přečetl celou, bylo Goethovo Utrpení mladého Werthera. Pak pokračoval s překlady Petrarcových sonetů, to vše ve věku 17 let. V roce 1968 se podílel na vzniku Kruhu nezávislých spisovatelů a roku 1969 mohl konečně ukončit studia na FF UK doktorátem z filosofie. Za normalizace byl znovu zbaven možnosti publikovat. Založil samizdatovou edici Kvart, kde vyšlo přes 120 titulů, mezi nimi i několik svazků jeho vlastních básní, esejí a kritik. V prosinci 1976 byl jedním z prvních signatářů Charty 77. V roce 1981 byl šikanou režimu donucen k exilu do Francie, kde žil v Sèvres u Paříže a vedl na Vysoké škole sociálních věd

seminář o neoficiální kultuře v zemích za železnou oponou. Roku 2003 ovdověl, vrátil se do Prahy a publikoval své starší původní práce i překlady. Jan Vladislav překládal ze sedmi jazyků: angličtiny, francouzštiny, italštiny, němčiny, rumunštiny, ruštiny a ukrajinštiny a s výpomocí odborníků také z čínštiny a japonštiny. O autorovi samotném vyšla v roce 1998 kniha Umíněnost jako osud: Jan Vladislav pětasedmdesátiletý, jež kromě ukázek z Vladislavova díla obsahuje také několik textů o autorovi a výběrovou bibliografii.

Je nositelem Řádu Tomáše Garrigua Masaryka (1991), francouzského Řádu umění a literatury (1993), Ceny PEN Clubu za celoživotní dílo (1998), Státní ceny za překladatelské dílo (2001) a ceny Ministra zahraničí Gratias agit (2008).

v naší knihovně: *Deset večerů s pohádkou, Princezna s lískovými oříšky, Proč je slunce na obloze samo*

Jiří Krupička, (5. květen 1913 – 24. duben 2014) byl český geolog, filosof a spisovatel, exulant, emeritní profesor University of Alberta v Edmontonu.

Moderní jazyky vystudoval na Filosofické fakultě UK (1932-1937) a poté geologii a astronomii na Přírodovědecké fakultě UK. V roce 1947 získal doktorát přírodních věd. V roce 1950 byl zatčen a odsouzen na šestnáct let do vězení za pokus odeslat do zahraničí rukopis své knihy *Člověk a lidstvo*. Propuštěn byl v roce 1960. Během pražského jara spoluzakládal K-231, po srpnové invazi vojsk Varšavské smlouvy do Československa v roce 1968 emigroval nejdříve do Nizozemska, posléze do Kanady. Do roku 1988 zde pak přednášel geologii na University of Alberta.

ocenění:

- 1990 – Český geologický ústav mu udělil čestnou medaili dr. Cyrila Purkyně za zásluhy o geologii
- 1992 – oceněna podpora jeho krajanské činnosti Masarykovou cenou, nejvyšším uznáním Českého a slovenského sdružení v Kanadě
- 1993 – Akademickou radou Akademie věd České republiky udělena zlatá oborová čestná plaketa F. Pošepného za zásluhy v geologických vědách
- 2000 – výborem Českého centra Mezinárodního PEN klubu udělena Cena PEN klubu pro rok 2000 jako výraz ocenění celoživotního literárního díla a zásluh o českou literaturu
- 2009 – uděleno státní vyznamenání Medaile Za zásluhy mzz II. stupně, za zásluhy o stát v oblasti vědy
- 2012 – ministrem obrany udělen Pamětní odznak účastníka odboje a odporu proti komunismu a osvědčení o tomtěž

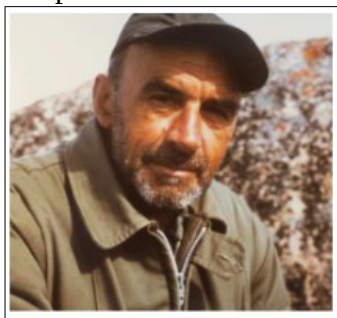

Zdá se to být včera, kdy jsme přáli profesoru Dr. Jiřímu Krupičkovi zdraví a pohodu k devadesátinám. 5. května 2013 se Jiří Krupička dožil v Edmontonu v Albertě sta let. Od roku 1968 žije a pracuje v Kanadě. Jako profesor University of Alberta vychoval mnoho mladých geologů. Jeho věrní přátelé se sešli v březnu v Přírodovědném klubu Barrande, aby besedovali o významu Jiřího Krupičky pro kulturní život našeho státu. Jeho literární dílo, jasné vyjádření moderní humanity a potřeby renesance rozumu, zajímavé úvahy publikované v tisku (zvláště v Literárních novinách a krajanském tisku v Kanadě) zaujaly české čtenáře a přinášely chvíle přemýšlení o dobrých a zlých stránkách lidského života. Jiří Krupička prožil skutečně bohatý život. Vystudoval filosofii a moderní jazyky, pak geologii. Po válce v roce 1947 získal doktorát přírodních věd na Karlově univerzitě v oboru geologie a začal pracovat na Petrografickém ústavu u profesora Kratochvíla. V roce 1950 byl však komunistickou policií zatčen a tím skončila nadobro jeho slibně začínající činnost na Karlově univerzitě. Po propuštění z vězení pracoval od roku 1965 do léta 1968 znovu jako geolog v Ústředním ústavu geologickém, kde zanechal hluboké a přátelské stopy.

Jako jazykově a filosoficky vybavený přírodovědec se aktivně účastnil práce na přípravě Mezinárodního geologického kongresu, který se konal v srpnu 1968 v Československu. Obsazení Prahy sovětskými vojsky ukončilo jeho česká léta a svůj další život až do důchodu prožil v kanadském Edmontonu jako profesor geologie na University of Alberta. Jeho široké vzdělání, literární nadání a pronikavý intelekt jej předurčily k úloze výborného učitele, který uměl studenty zaujmout, a k práci spisovatele přinášejícího ušlechtilé náměty k přemýšlení. Jeho knihu *Renezance rozumu*, kterou mohl vydat v Česku až po pádu komunistického režimu, ocenil Václav Havel jako nejlepší knihu roku. Krupičkovy knihy ukazují mosty, kudy lze překročit hluboké a divoké víření života, nalézt způsoby, jak pochopit složitost naší doby, v níž bylo a zůstává mnoho bezpráví, ale i odvaha jít kupředu s poctivou vírou v řád a dobro.

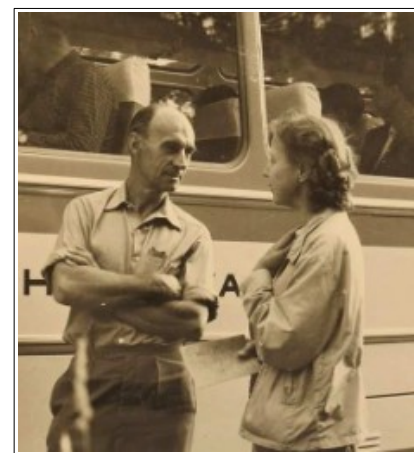

Léta prožitá v komunistických lágrech v Leopoldově nebo v příbramských uranových dolech upevnila Krupičkovu víru v nutnost pracovat pro zlepšení a demokratizaci českého prostředí. Proto v době

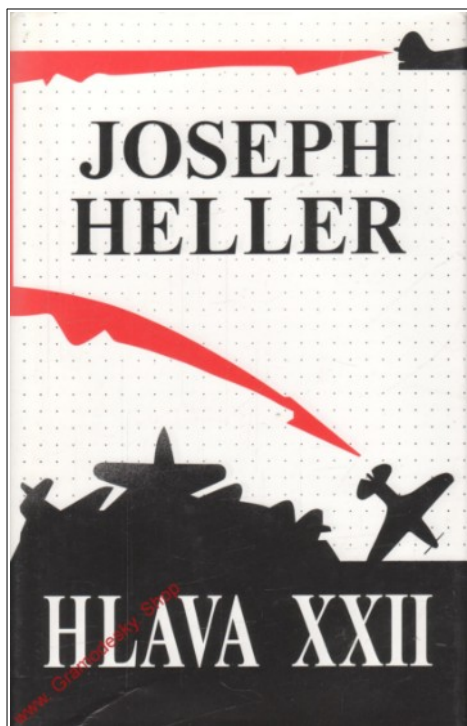
Pražského jara 1968 spolupracoval na založení Klubu 231 a pomáhal organizovat demokratická sdružení. Po invazi sovětských vojsk se rozloučil s domovinou, ale i v Kanadě dále udržoval s českými přáteli velmi úzké vztahy. Jiří Krupička je Bohem nadaný pedagog i badatel. Jeho výklad bytí i složitých partií horninové mikroskopie nebo geneze hornin byl vždy velmi jasný, měl rád studentskou zvědavost. A studenti si vážili jeho upřímného přátelství. Jezdili s ním na geologické exkurze, kde je učil kromě geologie i anglické písničky, po válce velmi oblíbené. Jiří Krupička byl velmi laskavý vědec, který se neuzavíral do ulity moderních poznatků, ale vždy se snažil, aby

jeho nové interpretace nikomu ze starých přírodovědců a profesorů neublížily. Dnešní generace, zaměřená na spotřební blahobyť, už nezná temno a hrůzu komunismu, proti níž se Krupička postavil a s mnoha dalšími, jako byli naši geologové Jaroslav Švenek nebo Josef Hettler, prožil dlouhé roky v táborech pro mukly (muže určené k likvidaci). Jiří Krupička uměl o této době psát a jeho autentický příběh *Stará pevnost* (tou byla věznice Leopoldov na Slovensku) by měl burcovat naše vědomí a svědomí. Profesor Jiří Krupička patří mezi nejlepší a vzácnou duševní elitu českého národa, která bez nároku na vlastní prospěch přispěla k udržení demokratického ducha a cti uprostřed neklidných dob totality. Přátelé z České geologické společnosti, jejímž je členem i štědrým sponzorem, mu přejí k tomuto jubileu mnoho pohody a zdraví – a s díky za jeho obětavou práci říkají, jak si jej váží a mají rádi.

10. říjen 1961 – poprvé vyšel román Josepha Hellera Hlava XXII

Hlava XXII (anglicky Catch-22) je první a nejznámější román amerického spisovatele Josepha Hellera. Jde o jeden z nejvýznamnějších protiválečných románů 20. století, kritici ho často přirovnávají k Haškovým Osudům dobrého vojáka Švejka. Pojednává o osudech a zážitcích posádky fiktivní americké

letecké základny na středomořském ostrůvku Pianosa za druhé světové války a prostřednictvím černého humoru a vršení absurdních situací kritizuje krutost a nesmyslnost války a odlidštěnost armádní byrokracie. Heller při psaní uplatnil vlastní zážitky z půlroční služby na bombardéru B-25 (roku 1944).

Kniha byla převratná v pohledu na americkou armádu a válečné úsilí, neboť namísto obvyklé glorifikace (jednotlivců nebo celku) ji zesměšňovala a na scénu uváděla vesměs jen antihrdiny různého ražení. Její prodej a popularita velmi narostly vlivem vietnamské války, která byla americkou společností přijímaná velmi podobně jako zpodobňovala válku Hlava XXII. Již roku 1970 knihu zfilmoval Mike Nichols podle adaptace Bucka Henryho. Práva k natáčení se pokoušel získat i Orson Welles, který si pak alespoň v Nicholsově snímku zahrál menší roli.

Kniha je členěna na 42 kapitol, které se zpravidla nazývají podle některé z mnoha postav románu, podle některých i opakovaně. Ačkoliv má kniha hlavního „hrdinu“ a zastřešující dějovou linii (kapitán Yossarian a jeho snaha přežít), je spíše sledem jednotlivých více či méně provázaných zápletek a situací. Je zalidněna velkým množstvím postav srovnatelného významu, které doplňuje už jen stafáž „domorodců“ (vesničanů z Pianosy nebo obyvatel Říma). Nepřítel (Němci) se v ději přímo nevyskytuje vůbec. Chronologicky se román posunuje vpřed za častých odboček do minulosti, které postupně ukazují dosud neznámé zážitky a motivace postav. Charakteristická je cyklicky připomínaná scéna se Snowdenem, která je v úplnosti vyjevena až v předposlední kapitole před závěrečnou katarzí.

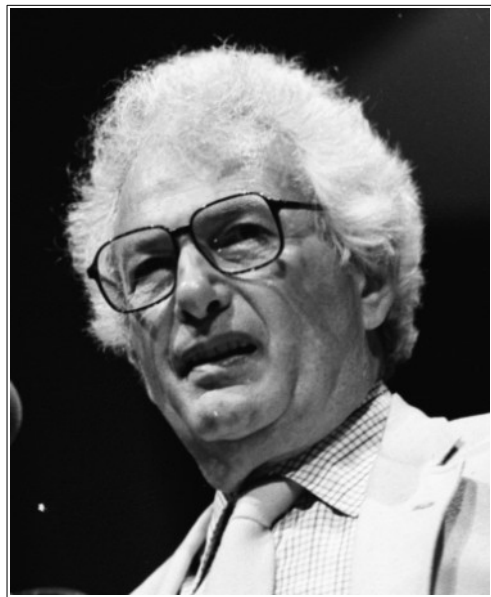
Hlavní postavou je kapitán Yossarian (syn syrských přistěhovalců, nebo spíše Arménů; v knize je nadřizovaný někdy přezdíván „Asyřan“), který se snaží uniknout letecké povinnosti, protože si uvědomuje, že riskuje život, který pro něho znamená víc než vlast. Děj se odehrává zejména na ostrově Pianosa ve Středozemním moři, kde sídlí americká 256. bombardovací letka. Část děje se odbývá také v Římě, kam vojáci občas jezdí na dovolenou. Yossarian slouží jako bombometčík na bombardérech B-25 Mitchell a v cestě domů mu brání především Hlava XXII vojenského řádu. Ta mimo jiné říká, že letecké povinnosti může být zbaven ten, kdo je uznán za psychicky narušeného a zároveň požádá o uvolnění. Ovšem to, že o uvolnění požádá, svědčí o jeho psychickém zdraví, takže být uvolněn nemůže: to staví celou zápletku do absurdní roviny. Výraz Hlava XXII se stal jako označení takové logicky neřešitelné situace součástí běžného jazyka. Absurdita a nelidskost celé situace vysvítá rovněž z přístupu důstojníků k válce. Jejich chování má zajistit buď bezúčelné plnění rozkazů, posílení vlastního postavení a popularity bez ohledu na bojový úspěch (natož na životy svých podřízených), nebo případně ekonomický zisk. Příkladem je snaha plukovníka Cathcarta, aby pumy při náletech padaly co nejbliž od sebe, protože letecké snímky pak vypadají nejlépe a to bez ohledu na úspěšnost samotné bojové akce. Ilustrací ad absurdum vyvedeného kapitalistického pragmatismu je pak figura zásobovacího důstojníka Mila Minderbindera, který obchoduje s vlastní armádou i s nepřítelem a v důsledku získává větší moc než samotná generalita. Podobně nepřiměřený vliv ve svých rukou soustředí také „bývalý svobodník“ Wintergreen, který byl sice opakovaně degradován pro pokusy o dezerci, ale díky své funkci správce pošty získává kontrolu nad informacemi předávanými mezi veliteli.

Yossarian vidí každý den umírat či mizet své přátele i další oběti nesmyslné války, denně bojuje s vojenskou byrokracií a s nelogickými předpisy. Válka je popsána jako absurdnost, v níž není lidský život důležitý, jde jen o čísla, rozkazy, dobyté kóty. Yossarian se záměrně chová jako blázen, občas se pokouší o recesi a snaží se za každou cenu dostat domů. Často pobývá v nemocnici se simulovanými nemocemi, aby se vyhnul výkonu služby. Po návratu z nemocnice obvykle zjistí, že plukovník Cathcart opět zvýšil počet povinných letů (misí) a uvědomí si, že schováváním svůj pobyt v armádě jen prodlužuje. Podléhá panickému strachu, že válku nepřežije a při náletech se jen snaží vyhnout protiletecké palbě nepřítel. Tato

v podstatě zbabělá taktika mu paradoxně přináší nečekané úspěchy a dokonce má být vyznamenán válečným křížem; poctu si však pokazí tím, že k dekorování se dostaví nahý. Když je počet letů opět zvýšen, odmítne se jich dál zúčastňovat. Nadřízení si s ním už nevědí rady, a tak mu nabídnou, že ho propustí, pokud bude armádu všude chválit. Yossarian nejdřív na tuto dohodu přistoupí, později si to ale rozmyslí, protože jedinou možnost záchrany vidí v útěku. Za pomoci jednoho z nižších důstojníků a vojenského kaplana uprchne, aby se pokusil doplout na člunu do neutrálního Švédska. Naději mu do žil vlije informace, že jeho kamarádu Orrovi se to podařilo.

Vyšší důstojníci jsou z drtivé většiny ukazováni jako ješitní intrikáni, případně naprostí blázni – například důstojník Scheisskopf (německy „Sráč“) se vůbec nezajímá o válku, ale pouze o vojenské přehlídky (přesto je během románu postupně povýšen z poručíka až na generála), zatímco jeho žena spí s nižšími důstojníky; plukovník Cathcart neustále zvyšuje počet povinných bojových letů a vše podřizuje snaze o co nejlepší fotografie z akce; generál Dreedle chce dát popravít majora Danbyho jen za to, že omylem porušil nařízené ticho – zabrání mu v tom jen zjištění, že na to nemá právo. Různou měrou absurdně nebo nelidsky si počínají i mnohé další postavy – poručík Minderbinder neváhá pro finanční zisk svého syndikátu nechat bombardovat vlastní základnu; major Major Major Major (křestní jména dostal od otce bez vědomí matky a díky jeho jménu mu armádní počítač přidělil i hodnost majora) trpí pro své jméno těžkým strachem z lidí, takže ho vojáci smějí navštěvovat, jen když není přítomen (opět příklad „Hlavy XXII“); McWatt, pilot Yossarianova letadla, se rád předvádí a jednou při nízkém přeletu nad pláží omylem zabije kamaráda, načež nalétne na útes a spáchá sebevraždu – jelikož je v posádce letadla falešně zapsán také doktor Daneeka (aby plnil povinný počet letových hodin), je od té chvíle považován za mrtvého, ačkoliv se marně snaží přesvědčit byrokratickou mašinerii o opaku.

Joseph Heller, (1. květen 1923 – 12. prosinec 1999) byl americký spisovatel. Psal satirická díla, zejména novely a dramata.

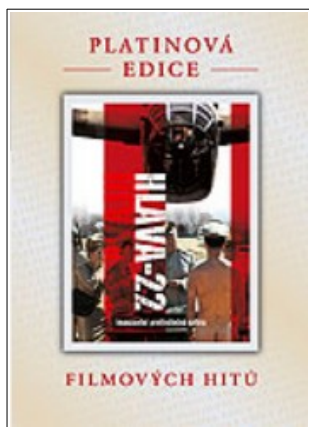
Pocházel z Brooklynu v New Yorku, jeho rodiče byli židovští přistěhovalci z Ruska. Jeho otec, Isaac Donald Heller, už byl jednou ženatý a měl dvě děti, Leeho a Sylvii. Když jeho manželka zemřela, vzal si Lenu, Hellerovu matku, a s celou rodinou emigrovali z Ruska do Ameriky, kde se jim následně narodil Joseph. Isaac Heller zemřel, když bylo Josephovi pět let, a tak nechal už tak chudou domácnost pouze na matce a na starších sourozencích. Joseph Heller měl sklony k psaní už od dětství. Povídky začal psát ještě na základní škole, psal je na psacím stroji sousedů. Svou první povídku poslal do New York Daily News, kde byla odmítnuta. To Hellera vůbec neodradilo a na střední škole chodil na psaní na psacím stroji. Po střední škole šel rovnou pracovat. Jednu dobu byl poslíček, chvíli pracoval v továrně a v devatenácti se přihlásil do války. Později se Joseph Heller zmiňuje, že válka pro něj a jeho vrstevníky byla záchrana. Většina z nich nevěděla, co se životem, a válka to vyřešila. Přidal se

k letectvu a poslali ho na italskou frontu, kde si odlétal 60 letů jako bombometčík. Sebral tam také několik motivů a zápletek do jeho známé knihy Hlava XXII. Joseph Heller se z války vrátil jako hrdina. Svou budoucí manželku, Shirley Held, potkal na prázdninách. Vzali se roku 1945 a následně odjeli do Kalifornie, na Jihokaliifornskou univerzitu, kam byl díky své vojenské službě přijat. Zároveň mu také vyšla jeho první povídka. Na své vysokoškolské roky vzpomíná Heller rád. Studoval angličtinu. Joseph Heller dále studoval na NYU (New York University) a magisterský titul získal na Kolumbijské univerzitě. Rok poté dostal stipendium na roční pobyt na Oxfordu. Po ukončení studia pak učil angličtinu na Pensylvánské univerzitě a rok i na Yaleově univerzitě. Pak nějakou dobu psal do novin. Dokud mu psaní nevydělalo tolik, aby mohl přestat a mít dost peněz pro rodinu a své děti. Poté se opět vrátil k přednášení na vysoké škole a získal profesorský titul. V prosinci roku 1981 se u něj objevil Guillain-Barrého syndrom. Joseph Heller byl po dobu více než roku neschopen se hnout. Nakonec se ale zcela vyléčil. Po vyléčení se rozvedl se svou tehdejší manželkou a znovu se oženil se sestřičkou, která se o něj starala během jeho nemoci. S tou pak dožil až do své smrti.

Joseph Heller zemřel 12. prosince roku 1999 na infarkt.

v naší knihovně: *Gold za všechny peníze, Hlava XXII, Něco se stalo, Zavíráme!*

Hlava 22 – film

drama / komedie / válečný, USA, 1970, 122 min

režie: Mike Nichols, scénář: Buck Henry

hrají: Alan Arkin, Martin Balsam, Richard Benjamin, Art Garfunkel, Jack Gilford, Buck Henry, Bob Newhart, Anthony Perkins, Paula Prentiss, Martin Sheen, Jon Voight, Orson Welles, Bob Balaban, Susanne Benton a další

Kapitán Yossarian, který má rozhodně všech pět pohromadě, je sužován smrtí mladého kulometčíka a chce se vyhnout zbytku leteckých misí za druhé světové války. Jeho velící důstojník, slávou posedlý plukovník Cathcart má však nedostatek pilotů, a tak počet povinných letů neustále zvyšuje, aby žádný z nich nemohl z letky odejít. Yossarian se proto snaží přimět doktora Daneeku, aby jej z další služby osvobodil kvůli špatnému psychickému stavu. Vydává se za cvoka, mimo jiné tím, že se ukáže nahý před despotickým generálem Dreedlem. V cestě mu však stojí „maličkost“. Podle Hlavy 22 musí na své bláznovství upozornit dotyčný sám. Dle stejné směrnice je však takový člověk v pořádku, protože blázen si nepřipouští, že je šílený. A tak je Yossarian lapen v absurdní válečné mašinerii, jež nikoho dobrovolně nepustí, dokud jej nesemele na prach.

zajímavosti:

- Natáčelo se ve velice extrémních podmínkách a všichni herci toho měli dost. Při natáčení málem přišel o život režisér Mike Nichols na kontrolní věži. Jeden z pilotů ztratil při přistávání orientaci a letěl přímo na kontrolní věž, na níž byla právě umístěná kamera. Naštěstí proletěl těsně vedle. Další smůlu měl při natáčení složité scény v ateliéru, zřítíl se z cca pětmetrové výšky a vykloubil si rameno. Do třetice všeho zlého měl také velké zdravotní potíže s kýlou.
- Model amerického letiště vyrostl v Mexiku, kde předtím byla pustina a kaktusy. Piloty a personál zařídil majitel letecké společnosti pilot a kaskadér Frank Gifford Tallman, který spolupracoval s Hollywoodem v šedesátých až sedmdesátých letech. Dokonce sám ve filmu odlétal před kamerou nejsložitější akrobatické kusy. Zvláštností bylo, že v tomto filmu už pilotoval letadlo jednou nohou, o druhou přišel po infekci z následku zranění.
- Natáčení v Mexiku trvalo přes šest měsíců, protože kameraman David Watkin chtěl natáčet pouze mezi 2-3 hodinou odpoledne kvůli stejnému světlu.
- Během natáčení tragicky zahynul druhý asistent režie, který doplatil na to, že odmítal být jištěn bezpečnostními popruhy při náročné bombové scéně. Spadl přímo z letadla, když dával pokyn druhému máváním ruky.
- Film se může pyšnit jednou z nejdelších nepřerušovaných a zároveň technicky nejnáročnějších scén. Jde o záběr, kdy spolu dva herci mluví a kolem nich prolétá celkem 17 letadel. Čtyři skupiny po čtyřech letadlech a ještě jedno navíc startuje z různých míst a v jeden moment prolétnou kolem herců. Celkem se tato scéna natáčela 4krát.

Hlava XXII, literárně inspirovaná socha pod Lipnicí

Jde o žulovou hlavu rozdělenou na kvádry, která nese na každé rovné ploše text z Haškova Švejka. Hlava XXII, impozantní a zároveň svérázná socha pod vrchem Lipnice je dílem Radomíra Dvořáka. Nachází se severozápadně od lipnického hradu poblíž Dolního Města.

Obličej patří Jaroslavu Haškovi, ale není tak docela jeho. „Hašek měl extrémně dlouhý a špičatý nos,“ říká Radomír Dvořák. Kdyby ho takto udělal ze žuly, mohlo by se snadno stát, že ho někdo urazí. Za model si proto vybral spisovatelova vnuka Richarda, který má nos po mamince Jarmile Majerové. „Je to příklad genetického inženýrství použitého v umění,“ směje se autor díla. Socha Hlava XXII je nazvaná podle známého románu Josepha Hellera, jehož tématem je absurdita války i administrativních nařízení bez ohledu na válečnou vřavu. Hrdina románu poručík Yossarian je podobný Haškovu Švejkovi. Když to americká kritika Hellerovi vytýkala, bránil se, že Haška ani jeho Švejka nezná.

Když si ale Osudy dobrého vojáka Švejka přečetl, musel uznat, že jeho hrdina je mu velmi podobný. „Heller pak Československo několikrát navštívil a v devadesátých letech vydal pokračování románu, kde spolu Yossarian a Švejk rozmlouvají,“ říká Radomír Dvořák.

Sochařovou myšlenkou bylo nejen představit portrét v kameni, ale zároveň nechat diváka nahlédnout

do hlavy. A protože jde o hlavu spisovatele, je jasné, že má v hlavě text. Haškologové vybrali Radomíru Dvořákovi jeden konkrétní citát, který je na deseti volných plochách uveden v deseti jazycích.

Materiál z místního lomu se nazývá lipnická žula. Je velmi tvrdá a nepracuje se s ní snadno. Radomír Dvořák strávil jejím opracováním téměř dva roky. Celá socha váží 18 tun. Je to žula, která vydrží deset tisíc let, jak odhadli pro sochaře archeologové.

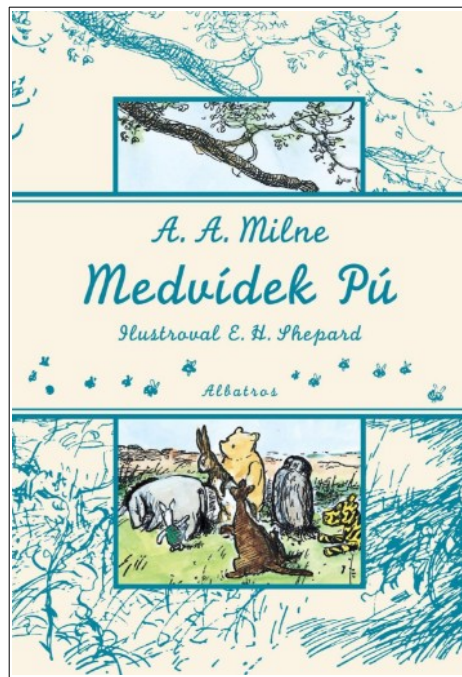
„Chtěl jsem, aby socha posloužila budoucím generacím jako námět pro rozluštění zaniklého jazyka. Čeština totiž určitě zanikne,“

směje se. Proto vybral deset odlišných jazyků v pěti druzích písma, aby bylo luštění v daleké budoucnosti co nejsnazší. Pokud by kvádry sochy od sebe někdo oddělil, najde navíc v jednom z nich ukrytou schránku se vzkazy pro lidi z dob, které mají přijít. „Tam si teprve počtou!“ slibuje Radomír Dvořák.

14. říjen 1926 – v Londýně byla vydána dětská kniha Medvídek Pú od A. A. Milna

Medvídek Pú (v originále Winnie-the-Pooh) je hlavní postava – personifikovaný medvídek v dětské knize, kterou napsal Alan Alexander Milne. Jde o jednoho z nejnámějších hrdinů dětské literatury 20. století, který je milován dětmi po celém světě.

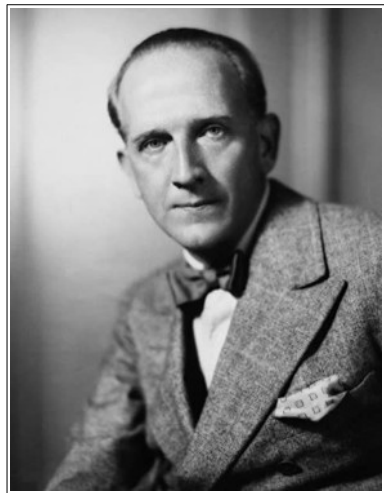
První povídka o Púovi se jmenovala Wrong Sort of Bees (Špatný druh včel) a objevila se v britských novinách London's Evening News 24. prosince 1925 (ilustroval J. H. Dowd). Dne 14. října 1926 vyšla ve Velké Británii první knížka o Púovi s názvem Medvídek Pú. Po velmi úspěšném prvním díle vyšel v roce 1928 druhý: Púovo zátíší, a nakonec začaly být oba tituly vydávány společně (jako dvě části knihy). A. A. Milne napsal kromě Púa také dvě knihy s říkankami pro svého syna Chrise. Všechny čtyři Milneovy knihy ilustroval E. H. Shepard. Knihy o slavném medvídkovi byly přeloženy do více než 50 jazyků. Kniha byla později také filmově ztvárněna Waltem Disneyem. Milne pojmenoval postavu Medvídku Pú podle hračky – plyšového medvídku svého syna Christophera Robina Milneho, který je v Púovi hlavní postavou, Kryšťfkem Robinem. Pú byl původně jen obyčejným plyšovým medvídkem, kterého v roce 1921 daroval spisovatel Milne svému synovi Christopherovi jako dárek k jeho prvním narozeninám. O tři roky později, v roce 1924, A. Milne poprvé navštívil londýnskou ZOO se svým čtyřletým synem, který si tam velmi zamiloval medvědice Winnipeg. Medvědice, nazývaná Winnie, je známa jako laskavý medvěd, který nikdy nikoho nenapadl a který byl velmi oblíbený pro svou hravost. Mírumilovnost samičky baribala dokazuje i fotografie (k vidění např. na anglické Wikipedii), na níž malý Christopher Milne medvědice hladí. Christopher Milne pojmenoval svého plyšového medvídku po medvědice Winnipeg (Winnie) a po labuti „Pú“ (Pooh), kterou potkali na prázdninách: Winnie the Pooh. Když začal A. A. Milne sepisovat příběhy, které vyprávěl svému synovi, inspiroval se pro jména postav v knize hračkami svého syna. Sova (Owl) a Králíček (Rabbit) za svůj vznik vděčí pravděpodobně opravdovým zvířátkům žijícím nedaleko Milneova domu. Christopherova hračka medvídku je nyní vystavena v Donnell Library Center (Donnellova knihovna) Central Children's Room v New Yorku. Milneův domov v Ashdownském lese v Sussexu v jižní Anglii (v knize jako Stokorcovy les) je hlavním místem, kde se odehrávají Púova dobrodružství.

V Československu vyšel Medvídek Pú poprvé v roce 1938. Od té doby byl vydáván opakovaně, naposledy v roce 2008, a to již podvanácté. Do češtiny jej přeložila Hana Skoumalová. Zatímco překladatelka Púa zůstává stále stejná, ilustrátorů je více. Vydání vycházela s ilustracemi E. H. Sheparda, J. Zápala, jedno vydání (z roku 1949) ilustroval V. Kubašta. V současné době majitelé práv trvají na původních ilustracích E. H. Sheparda. Na jevišti Lyry Pragensis ztvárnil „Medvídko Pú“ v inscenaci divadla jednoho herce Vladimír Matějček. Hudba P. Malásek, režie V. Kovaříčková.

Příběhy Medvídko Pú také vypráví na třech kazetách Marek Eben. Kazety mají jména: Medvídek Pú, Zátíší Medvídko Pú, Medvídek Pú a Tygr. V roce 2022 vychází audiokniha v podání Vojtěcha Kotka.

Alan Alexander Milne, (18. leden 1882 – 31. leden 1956) byl anglický spisovatel a dramatik, proslulý především příběhy pro děti.

Narodil se v Kilburnu v Londýně. Jeho rodiči byli John Vine Milne a Sarah Marie Milne. Navštěvoval Henley House School, malou soukromou školu, kterou řídil jeho otec. Jedním z jeho učitelů byl i H. G. Wells, který zde učil v letech 1889-1890. Dále navštěvoval Westminster School a Trinity College v Cambridgi, kde vystudoval matematiku. Během studia psal, spolu se svým bratrem Kennethem, své první články do studentského časopisu Granta. Jejich články byly podepisovány třemi písmeny – AKM. Články A. A. Milnea upoutaly pozornost britského humoristického magazínu Punch, kam Milne začal také přispívat. Po čase se zde stal asistentem editora. Během první světové války Milne narukoval do Britské armády a sloužil jako důstojník. Propuštěn byl 14. února 1919. Po válce napsal dílo odsuzující válku Peace with Honour (1934). V roce 1913 se oženil s Dorothy „Daphne“ de Sélincourt. V roce 1920 se jim narodil jediný syn –

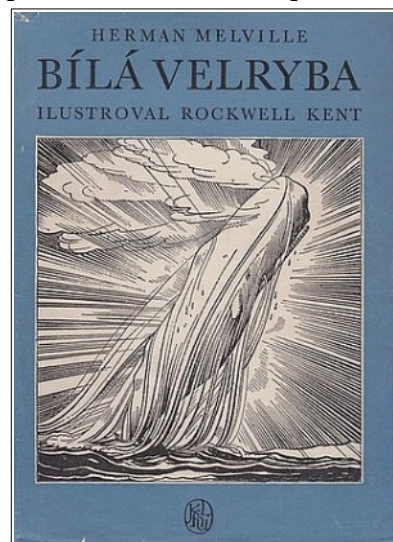
Christopher Robin Milne (1920-1996). V roce 1952 měl A. A. Milne mozkovou mrtvici a po operaci mozku se z něj stal invalida. Zemřel v lednu 1956 ve věku 74 let.

v naší knihovně: *Medvídek Pú*

18. říjen 1851 – vyšel Melvillův román Bílá velryba

Bílá velryba je nejvýznamnější román amerického spisovatele Hermana Melvilla. Melville jej věnoval svému blízkému příteli Nathanielovi Hawthornemu, se kterým ho pojil skepticismus a neochota podbízet se literárnímu publiku. Dílo je tak originální, že ve své době nenašlo pochopení a k jeho ocenění došlo až po první světové válce. Nedílnou součástí románu se staly kongeniální ilustrace amerického malíře Rockwella Kenta z let 1926-1930.

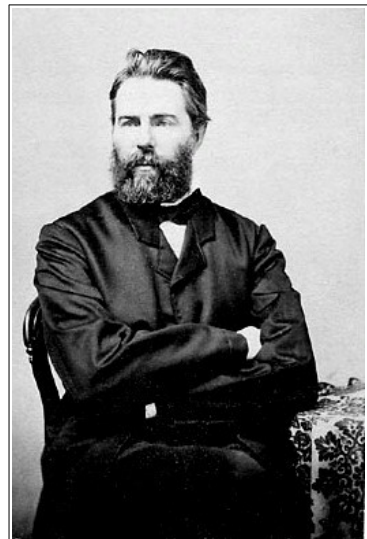
Román popisuje plavbu velrybářské lodi Pequod a stíhání obrovského bílého vorvaně, jemuž námořníci přezdívají Moby Dick. Na pozadí příběhu rozvíjí Melville řadu úvah o lidském životě, jeho smyslu a lidském pachtění za nereálnými cíli. Honba za Moby Dickem se tak stává metaforou lidského boje s přírodou a získává až mystický smysl. Titánský souboj Achaba s Moby Dickem má své kořeny v romantickém pojetí heroického hrdiny a Bílá velryba je proto často považována za vyvrcholení romantismu v americké literatuře. Román však zároveň reaguje na novou roli člověka v druhé polovině 19. století, kdy se stává „dobyvatelem přírody“. Román nemá hodnotu pouze literární, ale přináší i vynikající přírodovědné poznatky o životě velryb, jež byly doceňovány teprve postupně. Navíc je zajímavé, že předobraz Moby Dicka skutečně existoval. Byl to obrovský částečně světle zbarvený vorvaní samec přezdíváný Mocha Dick, který okolo poloviny 19. století „řádl“ v Pacifiku a Atlantiku. Zároveň byl autor inspirován tragickým osudem škuneru Essex. Román se skládá celkem ze 135 kapitol, z nichž některé líčí každodenní život na palubě lodi Pequod, jiné události v průběhu stíhání Moby Dicka, další pak charakterů jednotlivých členů posádky a také životní zvyky kytovců, jejich popisy v tehdejší i starší literatuře (včetně Bible) a na různých zobrazeních. Vyprávění s častými biblickými motivy je narušováno rozsáhlými pasážemi o velrybách a velrybářství a především filozofickými reflexemi, věnovanými kořistnickému a destruktivnímu vztahu člověka k přírodě a jeho pachtěním za nereálnými cíli, a také vývoji společnosti, kde sociální vývoj a vědecké poznatky rozkládají navyklá

mravní a ideová hodnocení. V posádce lodi Pequod, národnostně i barvou pleti různorodé, lze vidět snahu autora o zdůraznění jejich lidské (a na palubě lodi i společenské) rovnoprávnosti.

Řada postav je již svými jmény paralelou k postavám biblickým, například Izmael, symbolizující v Bílé velrybě vyvržence, je v Bibli zapuzeným a později Bohem zachráněným synem Abrahamovým (z něhož potom podle tradice vzešel arabský národ), jméno kapitána Achaba pochází od biblického Achaba, který se zpronevěřil víře a Moby Dick je někdy přirovnáván k biblickému Leviatanovi. Děj začíná naloděním mladíka, nesoucího autobiografické rysy autora, který v knize vystupuje pod přijatým jménem Izmael, po životním zklamání, o kterém se blíže nezmiňuje, na velrybářskou loď Pequod spolu se svým přítelem Kvíkvegem, harpunářem polynéského původu. Dostává se mu sice několika varování, aby s lodí nevyplouval (kázání o prorokovi Jonášovi v námořnické kapli, věštba starého námořníka se symbolickým jménem Eliáš), ale Izmael na to nedbá. Lodi velí kapitán Achab, kterého Moby Dick kdysi připravil o nohu. Achab je posedlý myšlenkou na pomstu a po vyplutí z Nantucketu své posedlosti stále více podléhá a nutí svou posádku, aby mu v jeho sebevražedném úsilí pomáhala, a to navzdory ekonomické nevýhodnosti honby za jednou konkrétní velrybou, nepřízni počasí a silným bouřím. Na své plavbě potkává Pequod jiné lodě, jejichž jména jsou často alegorická – Panna, Růžové poupě, Mládenec, Rozkoš, Ráchel (její kapitán marně prosí Achaba o pomoc při hledání syna). Nakonec dojde k souboji mezi Moby Dickem a velrybáři, ve kterém je Achab stažen pod hladinu lanem své vlastní harpuny, Pequod je zraněnou velrybou zničena a celá posádka lodi, kromě Izmaela, zahyne. Izmael je pak zachráněn lodí Ráchel (v Bibli žena toužící po dítěti).

Herman Melville, (1. srpen 1819 – 28. září 1891) byl americký pozdně romantický spisovatel a básník, jeden z nejvýznamnějších klasiků americké literatury.

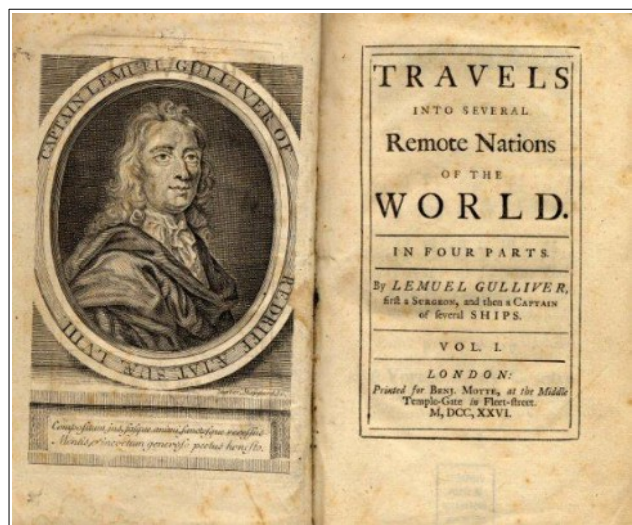

Narodil se v bohaté patricijské rodině jako třetí z osmi dětí. Jeho otec byl původem skotský obchodník a matka Holanďanka. V New Yorku získal Melville základní vzdělání na škole pro chlapce a poté zde od roku 1829 studoval na Grammar School of Columbia College. Otcova firma na dovoz francouzského drogistického zboží však roku 1830 zkrachovala a rodina byla donucena odstěhovat se do Albany, kde otec začal podnikat jako obchodník s kožešinami a Melville zde pokračoval ve studiu na místní akademii. Když jeho otec roku 1831 zemřel, dostala se rodina do finančních problémů, Melville přerušil studia a pomáhal svému staršímu bratru, který převzal otcovo podnikání a tím i odpovědnost za rodinu. Na akademii do Albany se vrátil v roce 1835 a studoval zde antickou literaturu a filosofii. Roku 1837 byl nucen vyhlásit úpadek i Melvillův bratr a rodina se musela přestěhovat do Lansingburghu, kde Melville studoval na místní akademii zeměměřičtví, aby mohl pracovat na stavbě Erijského kanálu. Když jeho záměr nevyšel, nechal se Melville roku 1839 najmout na obchodní trojstěžník jako plavčík a absolvoval plavbu do Liverpoolu. Po návratu krátce pracoval jako učitel a stále se snažil najít stálé zaměstnání, aby pomohl své rodině, závislé na příbuzných. Když se mu to nepodařilo, nechal se v lednu roku 1841 v New Bedfordu najmout na velrybářskou loď Acushnet plavící se do jižních moří. Na lodi sloužil osmnáct měsíců. Avšak na Markézách, pobouřen surovým a ponižujícím zacházením, z lodi zběhl na ostrov Nuku Hiva. Zde byl měsíc zajatcem lidojedů v údolí Taipi, ale podařilo se mu uprchnout na australskou velrybářskou loď. Dostal se na Tahiti a další lodí na Havajské ostrovy. Tam se přihlásil do služby na americké válečné fregatě plující do Bostonu a s tou se v říjnu roku 1844 vrátil do vlasti. Námořnická kariéra byla pro Melvilla inspirací pro jeho literární díla. Jeho první čtenářsky atraktivní romány, čerpající z jeho autentických prožitků v jižních mořích, byly pro svou exotiku velmi dobře přijímány. Melville však stále více směřoval k textům, kde se děj stával alegorií a ve kterých se romantický námět spojoval s realistickým popisem a s úvahami o úloze člověka v rodící se moderní společnosti. Avšak jeho vrcholná tvorba z počátku padesátých let nenašla zasloužené ocenění. Zejména jeho román Bílá velryba je tak originální, že ve své době nenašel pochopení. Melville jej věnoval svému blízkému příteli Nathanielovi Hawthornemu, se kterým ho pojil skepticismus a neochota podbízet se literárnímu publiku. V letech 1866-1886 pracoval Melville jako celní dozorce v newyorském přístavu. Stal se zasmušilým a samotářským a postupně byl jako spisovatel prakticky zapomenut. Teprve po první světové válce byla objevena jeho zneuznaná genialita.

v naší knihovně: *Bílá velryba*, *Billy Budd*, *Písař Bartleby*, *Taipi*

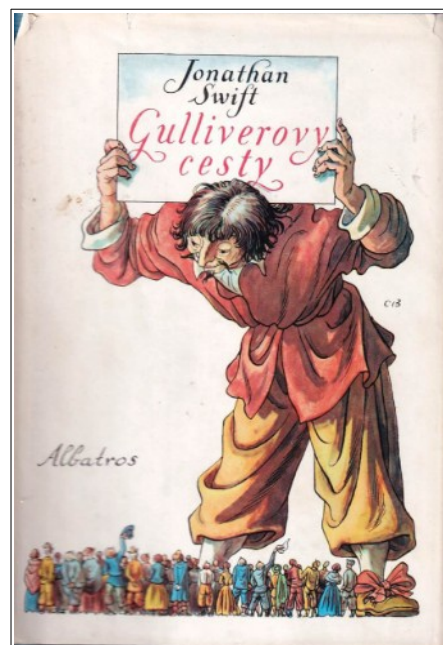
28. říjen 1726 – poprvé vyšly Swiftovy Gulliverovy cesty

Gulliverovy cesty je fantastický cestopis anglického spisovatele Jonathana Swifta, napsaný jako syntéza parodie na dobrodružné příběhy z cest a satiry na lidskou společnost, která přerůstá v antiutopii zpochybňující moderní racionalitu, civilizaci i představy o nutném pokroku a nadřazeném postavení lidstva v přírodě.

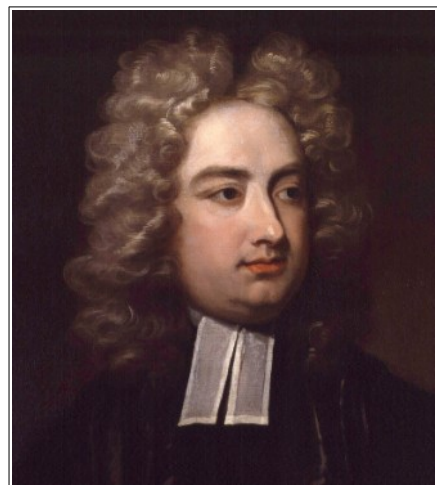
Kniha, jejíž originální název zní *Travels into Several Remote Nations of the World. In Four Parts, By Lemuel Gulliver, First a Surgeon, and then a Captain of Several Ships* (Cesty k rozličným dalekým národům světa ve čtyřech dílech, napsal Lemuel Gulliver, zprvu ranhojič, později kapitán na rozličných lodích), vyšla poprvé roku 1726, ale konečná verze je až z roku 1735. Hlavní hrdina knihy, loďní lékař a později kapitán Lemuel Gulliver, v ní vypráví o neuvěřitelných dobrodružstvích, která prožil u maličkých obyvatel Liliputu, u brobdingnackých obrů, u učenců na létajícím ostrově Laputa a nakonec u moudrých koní Hvajninimů.

Swift dílo napsal pro dospělé čtenáře, neboť v jeho podtextu jsou satiricky zobrazeny a kritizovány poměry na anglickém královském dvoře v době panování Jiřího I., šarvátky anglických politických stran torů a whigů a dlouholeté nepřátelství Angličanů a Francouzů. Zároveň však Gullivera všude potkávají neuvěřitelné a zábavné příhody, takže se kniha (zejména její první dva díly) stala postupem času i četbou pro děti. Podle některých postav z knihy jsou pojmenovány krátery na Phobosu, měsíci planety Mars (např. Drunlo, Reldresal, Limtoc, Clustril a další). Aby Swift posílil dojem, že se jedná o skutečný a ne o fiktivní cestopis, vložil na úvod dva texty. Prvním z nich je předmluva vydavatele pana Sympsona u příležitosti prvního vydání, v níž představuje autora a charakterizuje své (podle něho nezbytné) úpravy v knize. Druhým je dopis napsaný samotným Gulliverem a adresovaný vydavateli. Autor se v něm ohrazuje proti zkreslování textu svých cestopisů a kárá vydavatele za nepřesnosti a svévolné úpravy. Fikci pravdivosti knihy pak podtrhují také mapky, přesné datování a autentická první osoba vyprávění.

Po tomto úvodu následují již jednotlivé díly knihy, jejichž názvy jsou: Cesta do Liliputu, Cesta do Brobdingnagu, Cesta do Laputy, Balnibarbi, Glubbudribu, Luggnaggu a Japonska, Cesta do země Hvajninimů. Díly jsou rozděleny do kapitol, které jsou uvozeny tzv. epickým záhlavím stručně shrnujícím obsah kapitoly.

Jonathan Swift, (30. listopad 1667 – 19. říjen 1745) byl anglický spisovatel, satirik, pamfletista, básník a anglikánský kněz.

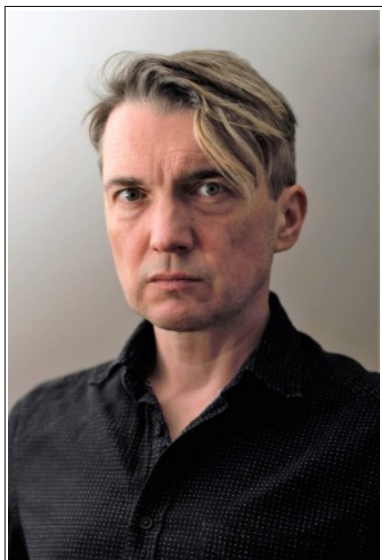

Narodil se v Dublinu anglickým rodičům. Záhy přišel o oba rodiče (otec mu zemřel dokonce před jeho narozením) a o výchovu se pak staral jeho strýc. Studoval na latinské škole v Kilkenny a v letech 1682-1686 absolvoval s ne příliš dobrým prospěchem dublinskou univerzitu Trinity College. Roku 1688 odjel do Londýna a stal se tajemníkem anglického státníka, whigistického politika, diplomata a učenice sira Williama Templea, na jehož doporučení se dal vysvětit na kněze. Za svého dlouhého pobytu na Templeově venkovském sídle Moor Park získal značné vzdělání a politický rozhled, poznal řadu osobností a sám začal psát. Po Templeově smrti roku 1699 působil deset let jako farář v irském Laracoru u Dublinu. Roku 1702 získal na dublinské universitě Trinity College titul doktora teologie. Často také jezdil na delší pobyty do Londýna, kde se díky svým politickým pamfletům stal známou

osobností. Kolem roku 1710 se rozešel s whigy, nedokázal u nich vzbudit zájem o problémy chudé irské církve. Přešel k toryům, jejichž představitelům prokazoval neocenitelné služby svými politickými brožurami, pamflety a články v časopise The Examiner, který nějaký čas vedl. Ale ani jejich podpora mu nepomohla získat stálé místo v Anglii, ani se nestal biskupem, jak očekával. Byl jen roku 1713 jmenován děkanem katedrály sv. Patrika v Dublinu a tam od roku 1714 prožil zbytek svého života. Od roku 1701 měl poměr s Ester Johnsonovou. Seznámil se s ní jako její učitel za svého působení u sira Templea a žila s ním v Irsku až do své smrti roku 1728 (je to známá „Stella“, jak ji jmenoval ve svých četných dopisech). Kromě ní se Swift ještě blíže stýkal s Ester Vanhomrighovou (dal jí přezdívku „Vanessa“), jež se do něj vášnivě zamilovala, když mu bylo přes čtyřicet (jí bylo o dvacet čtyři let méně). I Vanessa šla za ním do Irska, zemřela tam roku 1723, nedlouho poté, co mezi ním a jí došlo k roztržce vzniklé tím, že se dozvěděla o své sokyni. Po „Stellině“ smrti se začal čím dál tím více stranit veřejnosti i svých přátel a žil nakonec v úplné odloučenosti. Jeho poslední léta byla poznamenána vleklou chorobou, při níž ztratil sluch a schopnost řeči, a nakonec šílenstvím.

v naší knihovně: *Gulliverovy cesty*

Narození v říjnu

Miloš Urban (4. říjen 1967), vlastním jménem (do osmi let věku) Miloš Svačina je český spisovatel, překladatel a redaktor.

Pochází z dvojčat. Vystudoval moderní filologii na katedrách anglistiky a nordistiky na Filosofické fakultě UK v Praze, v letech 1992-2000 pracoval jako redaktor v nakladatelství Mladá fronta, od roku 2001 v nakladatelství Argo, kde rok zastával funkci šéfredaktora. Vydal 13 románů, několik novel a sbírku povídek; jeho knihy byly přeloženy do němčiny, španělštiny, nizozemštiny, maďarštiny, ruštiny a italštiny. Napsal také divadelní hry (Trochu lásky a Nože a růže) a několik povídek otiskovaných v různých časopisech a v povídkových knihách.

v naší knihovně: *Kar, Přišla z moře*

Rupi Kaur (4. říjen 1992) je indicko-kanadská básnířka, spisovatelka, ilustrátorka a umělkyně. V roce 2014 vydala sbírku básní a prózy *Mléko a med*. V roce 2017 vyšla její druhá kniha *Květy slunce* a roku 2020 třetí s názvem *Home Body*.

Kaur se narodila v indickém Paňdžábu. Ve čtyřech letech emigrovala s rodiči do Kanady. Inspirací jí byla její matka, která jí říkala, aby kreslila a malovala, zvláště v době, kdy ještě neuměla anglicky a nemohla mluvit s ostatními dětmi ve škole. Zpočátku zkoušela psát básně a vzkazy pro své přátele zejména na střední škole. Studovala rétoriku a odborné psaní na Univerzitě ve Waterloo v Ontariu. V současnosti Rupri Kaur žije v Torontu v Ontariu. Během střední školy začala psát nejprve anonymně, zejména písně. V roce 2013 začala sdílet své dílo pod vlastní jménem na sociálních sítích. V roce 2014 se začala věnovat psaní naplno a své příspěvky sdílela na Instagramu. Přidávala k nim i své ilustrace. Veškeré její básně a prózy jsou psány malými písmeny bez interpunkce. Její dílo, jak sama autorka přiznává, odráží její názor na okolní svět. Její dílo se skládá z kratších básní a hlavním tématem v její tvorbě je zneužívání, ženskost, láska, zlomyslnost, ale také odpuštění.

v naší knihovně: *Home body, Mléko a med*

Václav Havel (5. říjen 1936 – 18. prosinec 2011) byl český dramatik, esejista, disident a kritik komunistického režimu, později politik a státník. Byl devátým a posledním prezidentem Československa (1989-1992) a prvním prezidentem České republiky (1993-2003).

Václav Havel se narodil v Praze ve známé pražské podnikatelské a intelektuální rodině Václava M. Havla (1897-1979) a jeho manželky Boženy, rozené Vavrečkové (1913-1970). Byl vnukem československého diplomata Huga Vavrečky i stavitele paláce Lucerna Václava Havla. Jeho strýcem byl zakladatel AB Barrandov Miloš Havel, mladším bratrem vědec Ivan M. Havel. Válku rodina přečkala v ústraní na Havlově na Českomoravské vrchovině. Po osvobození Československa v roce 1945 navštěvoval elitní internátní školu v Poděbradech (spolu s Milošem Formanem či bratry Mašínovými), jež však byla v roce 1950 zrušena. Byl

členem skautského oddílu ve středisku Šipka, získal skautskou přezdívku Chrobák. Po ukončení základní školní docházky měl v komunistickém režimu kvůli svému „buržoaznímu“ původu potíže získat umístění na střední škole podle vlastní volby. Proto nastoupil v roce 1951 do učebního oboru jako chemický laborant a pražskou Střední všeobecně vzdělávací školu pro pracující ve Štěpánské ulici 22 studoval večerně. Maturitu složil roku 1954. Byl přeučným levákem. Jako literát Havel debutoval v roce 1955 v časopise Květen. Až do roku 1969, kdy mu bylo publikování v Československu zakázáno, uveřejňoval své texty v periodikách Divadelní noviny, Divadlo, Host do domu, Literární noviny, Sešity pro mladou literaturu (Sešity pro literaturu a diskusi), Tvář a Zítřek. Z kádrových důvodů nebyl přijat na žádnou vysokou školu humanitního zaměření, a proto v letech 1955-1957 studoval na ekonomické fakultě Českého vysokého učení technického. Pokusil se přestoupit na filmovou fakultu Akademie múzických umění, byl však odmítnut. V roce 1956 vystoupil s kritickým projevem na konferenci (sjezdu) Svazu spisovatelů v Dobříši. Po skončení základní vojenské služby (1957-1959) pracoval jako jevištní technik nejprve v Divadle ABC a od roku 1960 ve stejné pozici v Divadle Na zábradlí. Roku 1959 napsal svou první divadelní hru, jednoaktovku Rodinný večer. Jeho druhou hru, Zahradní slavnost, uvedlo Divadlo Na zábradlí 3. prosince 1963. V průběhu 60. let zároveň pracoval jako asistent režie Alfréda Radoka v Městských divadlech pražských. Dálkově studoval dramaturgii na Divadelní fakultě Akademie múzických umění, kterou absolvoval roku 1966. V té době se ovšem akademické tituly neudělovaly a titul MgA. byl Havlovi přiznán až po změně legislativy v roce 1990. Posléze se stal dramaturgem Divadla Na zábradlí. Po osmileté známosti se 9. července 1964 oženil na žižkovské radnici na Praze 3 s Olgou Šplíchalovou (manželství zůstalo bezdětné, protože Olga nemohla mít děti). Roku 1965 se stal členem redakční rady literárního měsíčníku Tvář a v Divadle Na zábradlí uvedl hru Vyrozumění. Roku 1966 vydal svou první knihu Protokoly, jež vedle her Zahradní slavnost a Vyrozumění obsahovala sbírku typogramů a dva eseje. Během pražského jara se Václav Havel stal jednou z důležitých postav liberálního, nekomunistického křídla podporovatelů reformy. Upozornil na sebe již v předvečer pražského jara, když v červnu 1967 na IV. sjezdu československých spisovatelů pronesl kritický projev odsuzující dobové cenzurní praktiky, po kterém byl na příkaz Ústředního výboru Komunistické strany Československa (ÚV KSČ) spolu s Ivanem Klímou, Pavlem Kohoutem a Ludvíkem Vaculíkem vyškrtnut z kandidátky vedení Svazu československých spisovatelů. V březnu 1968 se připojil k otevřenému dopisu sto padesáti spisovatelů a kulturních pracovníků adresovanému ÚV KSČ. V dubnu téhož roku se stal předsedou Kruhu nezávislých spisovatelů a v časopise Literární listy uveřejnil text, v němž požadoval ukončení mocenského monopolu KSČ a zavedení systému více politických stran. V témže měsíci se v Divadle Na zábradlí konala premiéra jeho hry Ztížená možnost soustředění. Na podzim 1968 se stal členem ústředního výboru Svazu československých spisovatelů, kde zůstal až do rozpuštění svazu roku 1970. Svaz spisovatelů, v jehož čele stál Jaroslav Seifert, ještě v červnu 1969 na svém sjezdu protestoval proti okupační politice a cenzuře, byl však brzy nato komunistickou mocí potlačen a jeho čelní představitelé ztratili možnost publikovat.

Po potlačení pražského jara musel Václav Havel opustit divadlo a jeho díla se v Československu přestala vydávat a hrát. Byl však již autorem uznávaným i v zahraničí – již roku 1968 obdržel Rakouskou státní cenu za evropskou literaturu a dvakrát v New Yorku získal cenu Obie za hry Vyrozumění a Ztížená možnost soustředění. To pro něho v následujících dvaceti letech normalizace znamenalo jistou finanční nezávislost a podporu světového veřejného mínění, kdykoli byl komunistickým režimem za své názory vězněn. K prvnímu výročí obsazení Československa vojsky Varšavské smlouvy, 21. srpna 1969, vyšla petice Deset bodů ostře odmítající okupaci a její politické a kulturní důsledky. Spolu s ostatními prominentními signatáři byl policií vyšetřován a později obviněn z „podvracení republiky“. Roku 1974 pracoval devět měsíců v trutnovském pivovaru jako dělník. V následujícím roce založil samizdatovou strojopisnou ediční řadu pro nezávislou literaturu Expedice a uveřejnil otevřený dopis prezidentu Gustávu Husákovi, ve kterém kritizoval stav „normalizované“ společnosti, plné strachu, zbavené svobody a sebereflexe.

V listopadu 1975 proběhla premiéra další Havlovy hry Žebrácká opera, kterou bez uvedení jména autora nastudovalo amatérské divadlo Na tahu v režii Andreje Kroba. V roce 1976 začal komunistický režim pronásledovat hudebníky z nezávislé rockové scény. Čtyři nekonformní umělci z okolí skupiny The Plastic People of the Universe byli uvězněni a Václav Havel se spolu s Jiřím Němcem a dalšími postavil na jejich obranu. Vlna solidarity světové veřejnosti i domácích disidentů, kterou pomohli vyvolat, vedla ke vzniku občanské iniciativy Charta 77, zaměřené na dodržování lidských práv, jež své první prohlášení datovala k 1. lednu 1977. Václav Havel se – spolu s Janem Patočkou a Jiřím Hájkem – stal jedním z prvních mluvčích Charty. Následkem toho strávil v lednu až květnu 1977 pět měsíců ve vyšetřovací vazbě, v říjnu pak byl odsouzen za poškozování zájmů republiky v cizině na 14 měsíců podmíněně, další vyšetřovací vazba ho čekala v lednu až březnu 1978. V dubnu 1978 se stal spoluzakladatelem a mluvčím Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných (VONS), který v Československu monitoroval případy politických vězňů a zasazoval se o jejich propuštění. V květnu 1979 byl Havel spolu s ostatními členy VONS zatčen a strávil následujících pět měsíců ve vazbě. Odtud začal psát své ženě dopisy, které se staly základem knihy Dopisy Olze, vydané roku 1983. V říjnu 1979 se konal proces se skupinou disidentů a Václav Havel byl za podvracení republiky odsouzen na čtyři a půl roku nepodmíněně. Podle biskupa Václava Malého tehdy Havel dostal nabídku vyhnout se vězení a působit jako dramaturg v New Yorku, kterou se ale rozhodl přijmout pouze tehdy, kdyby byli osvobozeni i všichni ostatní členové skupiny. Od podzimu 1982 trpěl opakovanými zápaly plic. V únoru 1983 mu byl výkon trestu ze zdravotních důvodů přerušeno, poté byl ještě v domácím vězení. Celkem asi pět let pobytu v komunistickém vězení trvale zhoršilo jeho zdraví, zároveň však mezinárodní vlna solidarity zvýšila jeho prestiž doma i v zahraničí. V roce 1988 se Václav Havel stal členem Českého helsinského výboru, který sledoval dodržování lidských práv a 10. prosince

1988 vystoupil na první oficiálně povolené manifestaci opozičních seskupení v období normalizace, která se u příležitosti Mezinárodního dne lidských práv konala na pražském Škroupově náměstí. V pondělí 16. ledna 1989, na počátku série demonstrací během Palachova týdne, byl zatčen a v únoru odsouzen k devíti měsícům vězení. Po odvolání mu byl trest snížen na osm měsíců, podmíněně propuštěn byl Havel již v květnu. V červnu 1989 stál u zrodu petice Několik vět. V září se stal mluvčím Charty 77 za uvězněného Alexandra Vondru. Naposledy zatčen byl v říjnu 1989, brzy nato však byl propuštěn na svobodu. Dne 15. října 1989

byla Václavu Havlovi v jeho nepřítomnosti udělena významná Mírová cena německých knihkupců. Slavnostního aktu v bývalém kostele sv. Pavla (Paulskirche) ve Frankfurtu nad Mohanem za účasti nejvyšších představitelů Spolkové republiky Německo se Havel nemohl zúčastnit. Jeho děkovnou řeč za něj přednesl filmový herec Maximilian Schell. Na podzim 1989 se na oslavách 30. výročí divadla Semafor seznámil s Dagmar Veškrnovou, svou pozdější druhou manželkou.

Dne 17. listopadu 1989 začala rozehnaním studentské demonstrace tzv. sametová revoluce, která vedla ke konci čtyřicetileté vlády komunistického režimu v Československu. Václav Havel se 19. listopadu

zúčastnil založení Občanského fóra (OF), protitotalitního hnutí sdružujícího reformní a demokratické síly české části federace, a od počátku patřil k jeho nejvlivnějším představitelům. V úterý 21. listopadu pak z balkónu paláce Hvězda, sídla nakladatelství Melantrich, poprvé promluvil jménem OF k demonstrantům shromážděným na zcela zaplněném Václavském náměstí v Praze. O necelý týden později již komunistický režim pod stálým tlakem masových demonstrací zeslábl natolik, že tyto demonstrace a Havlovy projevy na nich mohla přenášet do celé země a celého světa i Československá televize. Když padla komunistická vláda Ladislava Adamce a prezident Gustáv Husák přislíbil svou abdikaci, bylo nutno hledat nového prezidenta republiky. Kromě Havla připadal pro OF v úvahu ještě Alexander Dubček. Dne 8. prosince se vedení OF definitivně shodlo na Havlově kandidatuře. Pro Havla jako kandidáta OF se vyslovalo 37 členů rozšířeného krizového štábu, šest se zdrželo hlasování. Dubčekovi se dostalo podpory jako budoucímu předsedovi Federálního shromáždění; k jeho následnému zvolení do této funkce bylo ovšem z formálních důvodů nutné prosadit jeho kooptaci jako poslance. Kandidatura Václava Havla na prezidenta republiky byla oznámena veřejnosti 10. prosince 1989. Poté OF zahájilo mohutnou celostátní volební kampaň pod heslem „Havel na Hrad“. Kombinací všelidového nátlaku a vyjednávání v poslaneckých kruzích, v němž se osvědčil zejména Marián Čalfa, se podařilo přesvědčit i komunistické poslance k volbě jejich nedávného úhlavního nepřítele. Tak byl Václav Havel 29. prosince 1989 ve Vladislavském sále Pražského hradu jednomyslně zvolen prezidentem Československé socialistické republiky, což byl stále ještě oficiální název státu. Na volbu navázalo slavnostní Te Deum ve Svatovítské katedrále vedené kardinálem Tomáškem. Po 41 letech tak opět na Hradě zasedl nekomunistický prezident. Tímto symbolickým vítězstvím dosavadní opozice zároveň skončilo období velkých demonstrací, byly odvolány stávky a stávkové pohotovosti a společnost se začala vracet do normálního stavu.

Jeho první funkční období, kdy byl posledním prezidentem komunistického Československa, trvalo půl roku, tedy do prvních svobodných voleb. V tomto období byl na vrcholu své moci; Komunistická strana

byla v hluboké defenzivě a nová demokratická politická scéna se ještě neustálila. Některá Havlova rozhodnutí z tohoto období jsou dodnes kontroverzní, například mimořádně rozsáhlá amnestie. Z vězení byla počátkem roku 1990 propuštěna řada zločinců, z nichž mnozí brzy pokračovali v páchání závažné trestné činnosti, a po amnestii následovala také vězeňská vzpoura v Leopoldově. Václav Havel nikdy neprosazoval radikální zúctování s přísluhovači

komunistického režimu. Splnil však svůj hlavní úkol, přípravu svobodných voleb a budování základů demokratické společnosti. Řadou projevů i symbolických aktů dodával občanům sebevědomí a zároveň nezakrýval obtížnost situace. Známým se v tomto smyslu stal jeho první novoroční prezidentský projev z 1. ledna 1990 vycházející z Masarykova „Prvního poselství“. Jeho blízkým spolupracovníkem byl Ivan Medek, který se později stal vedoucím jeho prezidentské kanceláře (kancléřem).

Již roku 1990 Československo navštívili papež Jan Pavel II. i prezident Spojených států amerických George Bush. Během únorové návštěvy v USA Havel vystoupil s projevem také na zvláštním společném zasedání obou komor Kongresu. Ještě důležitější bylo vymanění se z vlivu Sovětského svazu, symbolizované odchodem sovětských vojenských posádek a zánikem politických struktur sovětského bloku. V únoru 1990 navštívil Sovětský svaz a setkal se s Michailem Gorbačovem. Obě strany podepsaly deklaraci, ve které sovětské představitelé vyslovili politování nad okupací Československa a ještě ten den začalo stahování sovětských vojáků. Stát pod jeho vedením pracoval na získání členství v západních organizacích. Sám Havel byl od začátku 90. let členem Římského klubu. Podílel se také na navázání vztahů mezi státy střední Evropy na novém základě, zejména v rámci Visegrádské skupiny. Za desetiletého prezidentství Václava Havla se Česká republika stala v roce 1999 členem Severoatlantické aliance (NATO) a do závěrečné fáze pokročilo přijímání za člena Evropské unie, kam bylo Česko přijato roku 2004. Tím se v zásadě naplnilo heslo sametové revoluce „Zpátky do Evropy“ a Česká republika se integrovala do nejdůležitějších politických struktur Západu. Václav Havel mohl díky své prestiži působit na západní

veřejné mínění i politické elity, obzvláště ve Spojených státech amerických, ve prospěch zapojení Česka i ostatních střeoevropských států do NATO a dalších organizací. Zvláštní pozornost věnoval česko-německým vztahům, poškozeným druhou světovou válkou a jejími následky. Česko-německá deklarace z roku 1997, v níž se obě strany omluvily za vzájemně způsobené bezpráví a deklarovaly společné demokratické hodnoty, byla vyvrcholením tohoto směru zahraniční politiky. Václav Havel podporoval politiku NATO včetně vojenských operací, jakou bylo bombardování Jugoslávie v roce 1999. Podporoval také operaci Trvalá svoboda, tedy intervenci USA a jejich spojenců v Afghánistánu od roku 2001. Od poloviny 90. let česká veřejnost ostře sledovala i Havlův soukromý život: úmrtí manželky Olgy 27. ledna 1996; vážné nemoci, které prezidenta několikrát ohrožovaly na životě; nový sňatek s herečkou Dagmar Veškrnovou 4. ledna 1997; spory se švagrovou Dagmar o Palác Lucerna a Barrandovské terasy, restituované rodinné dědictví, jehož část Václav Havel prodal společnosti Chemapol Reality, jejímž předsedou představenstva byl Václav Junek. Václav Havel se s podporou obou svých manželek věnoval i charitativní činnosti. Nadace Dagmar a Václava Havlových Vize 97, do které vložil 50 milionů korun, působí především v oblasti sociální, zdravotnické, vzdělávací a kulturní. Nadace Forum 2000 pořádá od roku 1997 v Praze každoroční setkání významných osobností z celého světa. Po odchodu z úřadu se Václav Havel nadále vyjadřoval k politice a podporoval Stranu zelených. Pro tzv. zelenou politiku se vyslovoval už od 80. let 20. století, kdy podporoval německou stranu Die Grünen.

23. července 2003 obdržel Václav Havel od George W. Bushe v Bílém domě nejvyšší civilní vyznamenání americké vlády Prezidentskou medaili svobody.

Havel měl blízký vztah k barmské disidentce a bojovnici za lidská práva Aun Schan Su Ťij, kterou v roce 1991 doporučil místo sebe na Nobelovu cenu za mír. 23. července 2003 obdržel Václav Havel od George W. Bushe v Bílém domě nejvyšší civilní vyznamenání americké vlády – Prezidentskou medaili svobody. Roku 2007 se Václav Havel připojil k jednodenní solidaritní hladovce na podporu kurdského lékaře a podnikatele Yekty Uzunoğlu. Po dlouhé přestávce napsal další divadelní hru *Odcházení* (premiéra 2008), inspirovanou vlastními zkušenostmi z politiky. Po vzoru

amerických prezidentů založil Knihovnu Václava Havla, která pro veřejnost i badatele shromažďuje materiály vztahující se k Havlově tvorbě a politickému působení. Václav Havel byl nositelem státních vyznamenání řady zemí světa, mnoha cen za uměleckou tvorbu i občanské postoje a desítek čestných doktorátů. Dne 24. května 1997 obdržel na Pražském hradě jako první Čestnou medaili T. G. Masaryka za věrnost jeho odkazu a jeho uskutečňování od Masarykova demokratického hnutí, které v roce 1989 pomáhal založit. V roce 2003 byl Havlovi usnesením Senátu a Poslanecké sněmovny propůjčen Řád T. G. Masaryka a Řád Bílého lva I. třídy. Senát ve svém usnesení také schválil formulaci „Václav Havel zasloužil se o stát“ po vzoru zákona o zásluhách T. G. Masaryka. Roku 2008 mu český PEN klub udělil Cenu Karla Čapka. Dne 19. prosince 2011 vláda ČR vypracovala návrh Zákona o zásluhách Václava Havla. Poslanci jej schválili 1. února 2012, senátoři 29. února 2012. Prezident Václav Klaus zákon podepsal 16. března 2012. Václav Havel byl také několikrát navržen na Nobelovu cenu míru. Byl i čestným členem Římského klubu.

Václav Havel zemřel v neděli 18. prosince 2011 v 9.46 hodin na následky dlouhodobých zdravotních problémů. Zemřel ve spánku na oběhové selhání. Byly u něj jeho manželka Dagmar a jedna ze sester boromejek, které se o Havla v posledních měsících jeho života staraly. V posledních měsících svého života se Havel v důsledku svých dlouhotrvajících zdravotních komplikací veřejného života již spíše stranil. Odpočíval na své chalupě v Hrádečku u Trutnova a jezdil do lázní. Naposledy veřejně vystoupil týden před smrtí, kdy se setkal s tibetským dalajlámou u příležitosti jeho návštěvy v Praze. Havlovo úplně poslední veřejné vystoupení se odehrálo v pražské galerii DOX 10. prosince 2011, kde převzal cenu slovenské

Nadace Jána Langoše. Na úmrtí Václava Havla reagovali čeští i světoví politici, ale také běžní občané. Již v podvečer 18. prosince se lidé začali spontánně scházet, např. na Václavském náměstí v Praze či Moravském náměstí v Brně, aby uctili jeho památku. Téhož dne v 18 hodin se také na popud arcibiskupa Dominika Duky rozezněly zvony po celé České republice. Prezident Václav Klaus vyslovil soustrast jeho vdově Dagmar Havlové a inicioval ustavení výboru pro státní pohřeb Václava Havla. Již od 10. hodiny v pondělí 19. prosince 2011 byly v Rotmayerově sále Pražského hradu pod Štursovou mramorovou sochou T. G. Masaryka vystaveny pro veřejnost kondolenční knihy, do nichž zapsali jako první svou kondolenci představitelé státu a arcibiskup Dominik Duka. Lidé přistupovali v dlouhé frontě přes Plečnickovu sloupovou síň, místy, v nichž občané před 21. zářím 1937 dávali poslední sbohem prezidentu Masarykovi. Ve dnech 19. a 20. prosince byla rakev s ostatky vystavena v prostorách odsvěceného kostela sv. Anny (sídlo kulturního centra Pražská křižovatka), kde se jí poklonily tisíce lidí. Poté byly ostatky převezeny za účasti desetitisíců lidí v pohřebním průvodu přes Karlův most do Toskánského paláce a odtud na lafetě děla, na níž 21. září 1937 nastoupil svou poslední cestu T. G. Masaryk, a za doprovodu vojenské hudby do Vladislavského sálu Pražského hradu. Zde se ostatkům Václava Havla během středy a čtvrtka poklonilo 20 až 30 tisíc občanů. Jejich květiny, kytice a věnce byly ve dnech 31. prosince 2011 až 2. ledna 2012 převezeny na lodích do Děčína, kde byly „odstrojeny“ a vypuštěny do Labe směrem k Severnímu moři. Státní pohřeb za účasti zahraničních hostů byl uspořádán v pátek 23. prosince 2011 v katedrále sv. Víta na Pražském hradě. Česká vláda v reakci na úmrtí vyhlásila od 21. prosince třídní státní smutek a navrhla přijmout zákon oceňující Havlovy zásluhy o svobodu a demokracii. Pietním shromážděním ve velké aule Karolina uctila jeho památku i Univerzita Karlova. Na den pohřbu vyhlásilo státní smutek také Slovensko. Václav Havel je pochován spolu se svou první ženou Olgou v rodinné hrobce na boční severní straně kaple svatého Václava na Vinohradském hřbitově v Praze.

Dne 21. března 2012 vláda odsouhlasila přejmenování pražského ruzyňského letiště na Letiště Václava Havla Praha, což se uskutečnilo 5. října 2012, v den jeho nedožitých 76. narozenin. V Brně byla na popud uměleckého ředitele Divadla Husa na provázku Vladimíra Morávka po Václavu Havlovi pojmenována ulička v centru města, jdoucí od tohoto divadla k Petrovu. Jde o starou uličku, která však dosud neměla žádné jméno. V roce Havlových nedožitých 80. narozenin, 27. září 2016, pražské zastupitelstvo schválilo přejmenování piazzety Národního divadla na náměstí Václava Havla. Podobně byla v Trutnově v prosinci 2016

přejmenována Revoluční ulice podél řeky Úpy na nábřeží Václava Havla. V listopadu 2016 přejmenovala kyjevská městská rada třídu Ivana Lepseho na třídu Václava Havla. Dne 5. července 2017 byla ve Štrasburku slavnostně otevřena nová budova Evropského parlamentu a úřad Evropského ombudsmana, která nese jméno Václava Havla. Před vchodem byla zároveň odhalena jeho bronzová busta od sochařky Marie Šeborové. V červenci 2008 byl v Litoměřicích otevřen park Václava Havla. Výsledkem spolupráce mezi městem Litoměřice a Nadačním fondem Kalich je i bronzová busta prvního českého prezidenta Václava Havla. Autorkou díla je litoměřická akademická sochařka Alžběta Kumstátová. Dílo bylo slavnostně odhaleno za účasti Dagmar Havlové a několika stovek Litoměřičanů v roce 2012, tedy jen několik měsíců poté, co bývalý český prezident Havel zemřel. Dne 16. listopadu 2019 byla na náměstí Václava Havla pojmenována piazzeta v kampusu Univerzity Hradec Králové. O den později bylo pojmenováno i náměstí Václava Havla v Litomyšli.

U příležitosti výročí vzniku Československa 28. října 2020 polské hlavní město Varšava na základě žádosti občanů pojmenovalo prostor nedaleko českého velvyslanectví náměstím Václava Havla. K tomuto datu se jednalo již o čtvrté veřejné prostranství v Polsku nazvané po Havlovi, předchozí se nacházela ve Wroclawi, Gdaňsku a Czestochowé. Na několika místech ve světě i v Česku vznikají Lavičky Václava Havla. Jde o dvě židle (křesílka) pevně spojené se stolečkem, jehož středem prorůstá lípa. Autorem návrhu je Bořek Šípek, cena lavičky se pohybuje okolo 350 000 Kč.

Literární dílo Václava Havla spadá do tří žánrů. Z 50. a 60. let 20. století pochází poezie, nejprve básně psané zejména ve volném verši. Na světovou uměleckou scénu Havel pronikl svou dramatickou tvorbou; první významnou divadelní hru Zahradní slavnost uvedl roku 1963, poslední Odcházení napsal v roce 2006. Je rovněž autorem scénáře a režisérem stejnojmenného celovečerního filmu z roku 2011. Po celý tvůrčí život se Václav Havel věnoval esejistice, zpočátku šlo především o texty o divadle a literatuře, brzo

(kvůli totalitním společenským podmínkám na jedné straně a vlastní zodpovědnosti, poctivosti a snaze hledat pravdu na straně druhé) se v textech zákonitě začaly objevovat i úvahy nad společenskou situací, později (1968, normalizace, Charta 77) politické texty převažují; patří sem rovněž jeho epistolární tvorba, literární a divadelní kritika, projevy a další příležitostné texty. Havlovy typogramy ze sbírky Antikódy formálně navazovaly na mezinárodní hnutí konkrétní či experimentální poezie 60. let, z českých autorů mají blízko k poezii Jiřího Koláře, jemuž je kniha věnována. Havlovy

Václav Havel na sklonku života debutoval i jako filmový režisér. Na snímku při natáčení Odcházení s hercem Josefem Abrhámem, kameramanem Janem Malířem a prvním asistentem režie Jiřím Kačírkem.

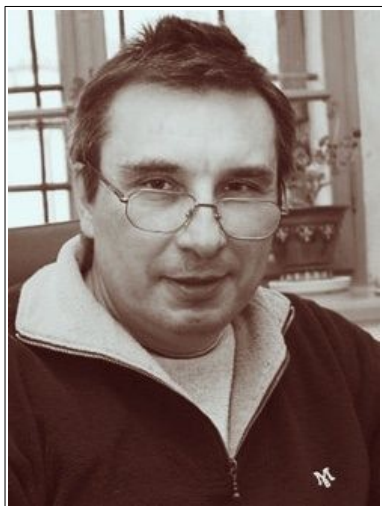
divadelní hry jsou ovlivněny především tradicí absurdního divadla. Již první velká Havlova hra Zahradní slavnost (1963) obsahuje klíčová témata jeho her, problémy moci, byrokracie a jazyka. Její hrdina Hugo Pludek příslušností k absurdní byrokratické organizaci a přijetím jejího jazyka ztrácí vlastní identitu. Ve hře Vyrozumění (1965) je hlavním tématem odcizení jazyka. Umělé jazyky ptydepe a chorukor, které mají zpřesnit a usnadnit komunikaci mezi byrokraty, se ve skutečnosti ukazují jako její nepřekonatelná překážka. Byrokratickou aroganci a ničení přirozeného lidského světa kritizuje například hra Asanace (1987). Některé Havlovy divadelní hry obsahují silný autobiografický prvek. Trojici her Audience, Vernisáž a Protest, jež jsou asi nejpřístupnější z celého Havlova dramatického díla, spojuje postava disidenta Ferdinanda Vaňka, který pracuje v pivovaru podobně jako v té době sám Havel. Ferdinand Vaněk přitom hraje spíše „rolí dramatického principu než postavy“: sám toho dělá a říká málo, děj se spíše točí kolem toho, jak na Vaňkův pravdivý postoj k životu reagují druzí, kteří tak mohou demonstrovat svoji zbabělost, pokrytectví a kariérismus. Largo desolato (1984) je studií strachu pronásledovaného disidentského spisovatele o vlastní identitu. Hlavní postava Odcházení (2007), které Havel napsal po skončení své prezidentské funkce, prožívá situaci po ztrátě politické funkce a hra se dotýká problémů korupce nebo bulvárního tisku. Po uvedení zfilmované verze Odcházení (kterou Havel i režíroval a za niž byl posmrtně oceněn Českým lvem pro nejlepší scénář) Havel oznámil, že se chystá napsat poslední divadelní hru Sanatorium, kterou rozepsal, ale už nestihl dokončit.

Václav Havel začal psát literárně a divadelně kritické i úvahové texty již na počátku 60. let. Obecně známými se jeho projevy a eseje staly v době kolem Pražského jara 1968. Nejvýznamnější část jeho esejistického a epistolárního díla vznikla v dobách normalizace: Dopis Gustávu Husákovi (1975), Moc bezmocných (1978), Dopisy Olze (1983), Slovo o slovu (1989) a mnohé další. Nepřestal však psát esejistickou literaturu ani v době prezidentství, například Letní přemítání (1991).

I když Havel nechtěl být filozof a jeho výklad nepostupoval rigorózní cestou, ve svých textech se dotýkal řady zásadních filozofických témat, jako je svoboda, moc, morálka či transcendence, jakkoliv tak činil spíše eklektickým způsobem, bez snahy o vytvoření samostatné školy či směru. Navazoval na české myslitele např. Tomáš Garrigue Masaryk, Emanuel Rádl, Josef Šafařík a především Jan Patočka, přes něhož přijal tradici fenomenologické filozofie. V rámci tzv. Kampademie spolupracoval s filozofy Zdeňkem Neubauerem, Radimem Paloušem a dalšími; jeho „myšlení o světě“ bylo ovlivněno i ranými texty Václava Bělohradského.

v naší knihovně: Dálkový výslech, Do různých stran, Dopisy Olze, Hry, Letní přemítání, O lidskou identitu

Evžen Boček (6.říjen 1966) vystudoval gymnázium v Kyjově a Masarykovu univerzitu v Brně. Jeden rok

učil na základní škole Červené domky v Hodoníně. Od roku 1992 pracuje jako kastelán milotického zámku spravovaného Národním památkovým ústavem. Svůj první román Deník kastelána vydal pod pseudonymem Jan Bittner. Druhý román Poslední aristokratka rozdělil do dvou knih. V roce 2012 obdržel za román Poslední aristokratka Cenu Miloslava Švandrlíka.

Sérii knih o aristokratce načetla jako audioknihy herečka Veronika Kubařová. Podle prvního románu také Arnošt Goldflam napsal divadelní hru uváděnou od roku 2015 v pražském Divadle Na Jezerce s Annou Polívkovou v hlavní roli. Román byl zfilmován režisérem Jiřím Vejdělkem. Dne 24. října 2019 měl premiéru.

v naší knihovně: Aristokratka a vlna zločinnosti na zámku Kostka, Aristokratka na koni, Aristokratka u královského dvora, Aristokratka ve varu, Deník kastelána, Poslední aristokratka

Emil Holub, křtěný Emilian Carl Johann Holub (7. říjen 1847 – 21. únor 1902) byl český lékař, cestovatel, kartograf a etnograf v Africe. Během dvou pobytů v jižní Africe v letech 1872-1879 a 1883-1887 zde vykonal několik vědeckých výprav a pořídil rozsáhlou přírodovědnou a etnografickou sbírku.

Narodil se v Holicích v rodině lékaře Františka Holuba a jeho manželky Anny, rozené Ebertové. V roce 1857 se rodina přestěhovala do Pátku nad Ohří. V dětství četl africký cestopis Davida Livingstona, který jej podle jeho pozdějších slov silně ovlivnil. První ročník gymnázia studoval na německém reálném gymnáziu v Praze, další ročníky pak na německém gymnáziu v Žatci, kde maturoval v roce 1866. Chtěl studovat přírodní vědy a archeologii, ale na přání otce začal studovat na lékařské fakultě Karlo-Ferdinandově univerzitě, kde 24. února 1872 promoval a získal titul doktor medicíny. Za podpory Vojtěcha Náprstka odjel 18. května 1872 na svou první cestu do jižní Afriky. Vyplul z anglického Southamptonu a po

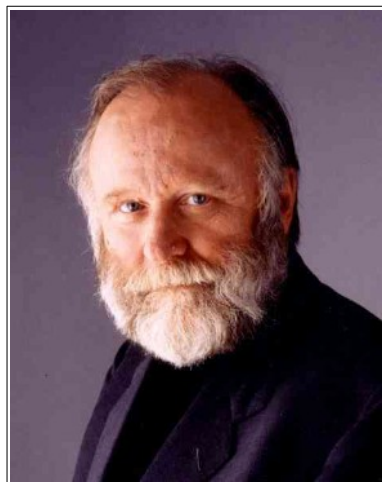
krátkém mezipřistání v Kapském Městě se vylodil 8. července v Port Elizabeth. Díky doporučení tamějšího rakouského konzula Adlera zde začal pracovat jako lékař v evropských rodinách. 26. srpna 1872 odešel vykonávat lékařskou praxi v městě Dutoitspan (nyní předměstí Beaconsfield v Kimberley) mezi hledači diamantů. V březnu 1873 se přidal ke konvoji místních lovců na dvouměsíční cestu – „vědecké safari“ na území bečuánských kmenů, kde získal první zkušenosti s domorodci a výstrojí. Sestavil přírodovědnou sbírku, kterou ve dvaceti bednách odeslal Náprstkovi do Prahy. Dne 3. listopadu 1873 vyrazil na druhou vědeckou výpravu se zaměřením na sbírku etnografických materiálů, z níž se vrátil 7. dubna 1874. Probádal východní okraj pouště Kalahari a navštívil Šošong, hlavní sídlo bečuánského kmene Bamangwatů. Zpět se vracel podél řeky Limpopo. Třetí expedici vykonal od 2. března 1875 do listopadu 1877, při níž podnikl cestu k řece Zambezi a zpracoval první detailní mapu oblasti Viktoriiniých vodopádů. Dorazil až do Šešeke, hlavního sídla kmene Loziů (Bartostů, Maruců), kde se setkal s jejich králem Sipopem. Sipopo byl krutý tyran, ale Holuba si oblíbil a poskytl mu prostředky na plavbu po řece Zambezi. Ta však neskončila příliš šťastně, neboť Holub i s domorodým doprovodem ztroskotal v peřejích, kde se utopily jeho sbírky, cestovní deníky i několik domorodých veslařů. Po tomto neúspěchu se Holub rozhodl k návratu. 5. srpna 1879 se vydal na zpáteční cestu do Evropy. Do Prahy s sebou vzal i bečuánskou dívku Bellu. Vrátil se 18. října téhož roku a začal přednášet po celém území Rakouska-Uherska a psát články. Napsal a vydal první knižní popis Viktoriiniých vodopádů, vydaný anglicky v Grahamstownu roku 1879. Na Sřeleckém ostrově uspořádal velkou výstavu. V letech 1880-1881 vydal cestopis Sedm let v jižní Africe – příhody, výzkumy a lovy na cestách mých od polí diamantových až k řece Zambezi (1872-1879). Dne 2. listopadu 1883 se ve Vídni oženil s osmnáctiletou dívkou Rosou (Růženou) Hofovou.

Díky podpoře veřejnosti i císařského dvora připravoval druhou cestu do Afriky, při níž chtěl z Kapského Města projít celým kontinentem až do Káhiry. V případě komplikací by se obrátil k východu na pobřeží Indického oceánu. Vyplul 22. listopadu 1883 a 22. prosince přistál v Kapském Městě. Provázela jej manželka Růžena a šest mužů, které si vybral pomocí konkurzu. Každý muž z této šestice ovládal alespoň

dvě užitečná řemesla. Rosa pak měla talent na jazyky (mj. se naučila česky a anglicky), schopnost vyjednávat a uměla také dobře střílet z pušky. Expedice směřovala z Kapského Města přes řeku Oranje a Vaal do země Bečuánců a Bamangwatů v dnešní Botswaně a dále přes území Loziů (Maruců), Supiů (Mašupiů a Tongů (Matoků)) do dnešní Zambie. Na cestě došlo k mnohým nesnázím, jako byl např. úhyn tažných volů po požití jedovatých rostlin, expedice byla poté odkázána pouze na služby domorodých nosičů. Dva muži z doprovodu zemřeli na malárii nedaleko Viktoriiných vodopádů. Kvůli špatnému zdravotnímu stavu poslal Holub dalšího z mužů domů. V létě roku 1886 Holub opustil území Tongů a vydal se do země bojovných Mašukulumbů (Ilů), kteří nosili zvláštní špičaté účesy. Holub byl prvním Evropanem, který navštívil jejich území. 2. srpna 1886 bojovní Mašukulumbové přepadli Holubův tábor u vesnice Galulongy a zabili dalšího muže. Zároveň ukradli podstatnou část zásob, zničili sbírky i deníkové záznamy. Holub s manželkou a zbývajícím dvěma pomocníky museli uprchnout zpět na území Tongů. Zde byl jeden muž těžce zraněn levhartem a Holub i jeho manželka vážně onemocněli. V cestě už Holub nemohl pokračovat a musel se vrátit zpět. Koncem září roku 1887 přijel do Čech. Přes všechny potíže se Holubovi podařilo shromáždit mnoho přírodovědného i etnografického materiálu a poznatků, které byly oceňovány ve vědeckých kruzích u nás, v Německu, Francii a Anglii. Plánoval ještě třetí výpravu do Afriky v roce 1889. Tentokrát měl zamířit na popud Leopolda II. do Belgického Konga. Zdravotní stav mu to již nedovolil.

V Africe překonal malárii a další tropické nemoci, které se negativně projevíly na jeho zdravotním stavu. V posledním roce života se k těmto komplikacím přidala i rakovina, jíž podlehl 21. února 1902. Pohřben byl 24. února 1902 v „čestném hrobě“ (Ehrenggrab) na Wiener Zentralfriedhof.

Frank Herbert (8. říjen 1920 – 11. únor 1986) byl americký spisovatel, který se proslavil zejména svým románem *Duna*.

Frank Herbert se narodil v Tacomě ve státě Washington a vystudoval University of Washington v Seattlu. Byl člověkem mnoha řemesel. Živil se jako reportér, redaktor, profesionální fotograf a kameraman, komentoval pro lokální rádiové stanice, jezdil na moře jako lovec ústřic a dělal instruktora pro přežití v džungli. Román *Duna* přinesl autorovi opravdový úspěch. Nejprve vyšla v magazínu *Analog* první část s názvem *Svět Duny*, díky zájmu čtenářů příběh pokračoval jako *Prorok Duny*. V knižním vydání se autor rozhodl oba díly spojit a nazvat stručně *Duna*. Vyprávění o pouštní planetě Arrakis s naprostým nedostatkem vody a jediným známým nalezištěm zvláštního koření, které má moc prodloužit lidský život a poskytuje člověku mimořádné psychické schopnosti, mělo u čtenářů ohromný ohlas. Podle románu vzniklo několik filmů.

v naší knihovně: *Duna, Stvořitelé boha*

Nora Roberts, rodným jménem Eleanor Marie Robertson, pseudonymy J. D. Robb, Jill March, ve Velké Británii také Sara Hardesty (10. říjen 1950) je americká spisovatelka ženských, romantických a detektivních románů a novel. Jde o mnohonásobnou držitelku ceny Rita, která je udělována anglicky píšícím spisovatelům v romantickém žánru, je držitelkou i dalších oborových ocenění.

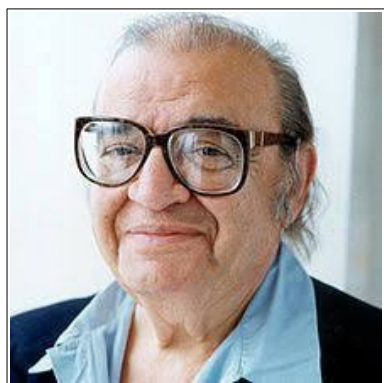

Pochází ze Silver Spring v Marylandu jako jediná dcera z celkem pěti dětí z americké katolické rodiny. Po prvním sňatku se přestěhovala do Keedysville v Marylandu, kde krátce pracovala jako sekretářka, po narození dvou dětí se ale stala ženou v domácnosti. V únoru 1979 se rozhodla pro profesní dráhu spisovatelky, nicméně její začátky byly těžké, několik jejích prvních rukopisů bylo odmítnuto. Její vůbec první kniha *Irský plnokrevník* byla vydána v nakladatelství Silhouette v roce 1981. V roce 1983 se rozvedla, v roce 1985 se podruhé provdala a společně s novým manželem si posléze otevřela i své vlastní knihkupectví. Několik jejích knih bylo také zfilmováno.

v naší knihovně: *Beze stopy, Bouřlivý příliv, Božské zlo, Cena za lásku, Cesta časem, Čarovná zátoka, Černá růže, Červená lilie, Druhá láska, Dům na útesu, Fantazii se meze nekladou, Každý má motiv, Kde*

končí řeka, Klíč odvahy, Klíč světla, Magická chvíle, Modrá jirina, Neodbytný ctitel, Nestoudná ctnost, Ohnivý soumrak, Okamžik změny, Okouzlená šamanka, Pohanský kámen, Poselství krve, Poslední poctivá žena, Poslední přípitek, Posvěcené zlo, Přijď a už zůstaň, Půlnoční zátoka, Rudý šál, Ruleta osudu, Sedmé znamení, Skryté poklady, Sladká pomsta, Sluneční drahokamy, Smrtící extáze, Smrtící klon, Smrtící nahota, Smrtící Nesmrtelnost, Smrtící pomsta, Smrtící portrét, Smrtící posedlost, Smrtící pravidla, Smrtící rituál, Smrtící sláva, Smrtící soud, Smrtící stvoření, Smrtící svátky, Smrtící svůdnost, Smrtící věrnost, Smrtící vize, Soukromý skandál, Spojení osudem, Srdcová dáma, Stále v tvém stínu, Stopy ve tmě, Tanec větru, Temná dáma, Temné noci, Tichý přístav, Totožnost neznámá, Tři osudy, Úkryt, Útes, Veřejná tajemství, Zahráváš si s ohněm, Zakletá země, Závan smrti, Zaváté stopy, Zkouška důvěry, Zlodějka, Zlověstný úplněk, Žhavý led

Mario Gianluigi Puzo (15. říjen 1920 – 2. červenec 1999) byl americký spisovatel, který bývá literárními kritiky označován jako dědic generace naturalistů.

Narodil se v Hell's Kitchen v západní části New York City jako syn chudých italských přistěhovalců z obce Pietradefusi v provincii Avellino v Kampánii. Když Spojené státy vstoupily do druhé světové války, narukoval k letectvu, v němž sloužil v jižní Asii a Německu; tam také zůstal i po skončení války jako civilní zaměstnanec. Po návratu z války studoval na Kolumbijské univerzitě sociologii a navštěvoval kurzy tvůrčího psaní. První povídku s názvem Poslední Vánoce publikoval v roce 1950. Po mnoha letech v diplomatických službách se začal věnovat psaní. Zemřel 2. července 1999 v New Yorku. Jeho hlavním uměleckým odkazem je série románů z prostředí italské mafie v USA. V roce 1969, po dokončení

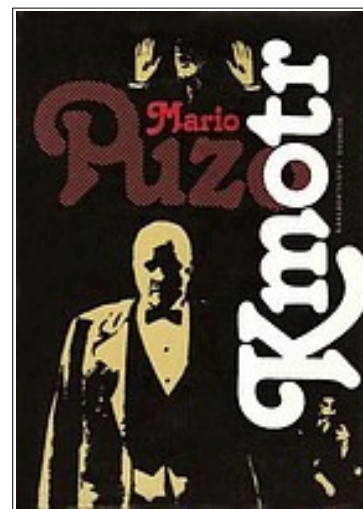
románu *Kmotr* se Puzo stal doslova přes noc uznávaným a slavným autorem. Na úspěch *Kmotra* navázal dalšími „mafiánskými“ romány – např. *Sicilián*, *Omerta* a *Poslední kmotr*.

Kmotr je třetí dílo spisovatele Maria Puza, vydané v roce 1969. Kniha vypráví o mafiánské rodině Corleonových z New Yorku.

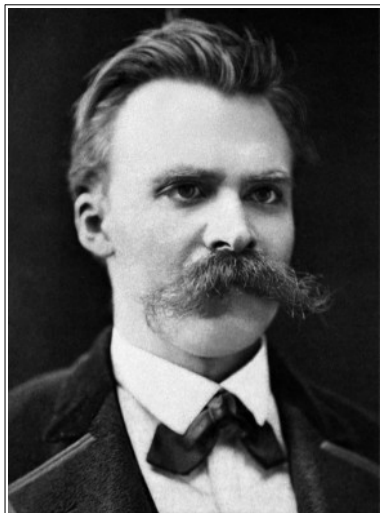
Děj knihy začíná v létě 1945 v New Yorku, kdy jsou soudem odsouzeni na podmínku dva mladíci, kteří napadli, brutálně zmlátili a pokusili se znásilnit dceru Ameriga Bonasery. Ameriga do té doby upřímně věřil v americkou společnost, ale po této „komedii na spravedlnost“ požádá o odplatu dona Corleona. Svou žádost předloží na svatbě jeho dcery Connie s Carlem Rizzim, protože dle sicilské tradice nesmí Sicilián ve svatební den své dcery odmítnout žádného žadatele. Donovi se sice nelíbí, že Bonasera hledal napřed spravedlnost u amerických soudů, nakonec ale přijímá. Odplatu vykoná Paulie Gatto s dvěma členy rodiny Corleone, bývalými boxery. Mladíci nejsou zabiti, ale jsou brutálně zmláceni, těžce zraněni a je potřeba plastické chirurgie. Dalším prosebníkem byl na svatbě známý zpěvák Johnny Fontana, momentálně v profesní i soukromé krizi. Don vyšle Toma Hagena

do Hollywoodu, aby vyjednal pro Fontanu roli ve filmu Jacka Woltze. Ten odmítá, ale poté, co je zabit jeho velmi drahý závodní kůň koupený na chov, změní názor. V den svatby umírá v nemocnici na rakovinu Genco Abandaddo, první consigliere rodiny Corleone. Za donem Corleonem přichází „Turek“ Sollozo a žádá ho jménem konkurenční rodiny Tattagliů o podporu dovozu drog do USA. Don odmítá, vznětlivý Santino „Sonny“ Corleone však při jednání udělá zásadní chybu, když projeví nesouhlas s donem. Z toho si Tattagliové odvodí, že se Sonnym by se dohodli a zorganizují na dona vražedný útok. Pomůže jim v tom zrada Paulieho Gatty (který je později odhalen a popraven Clemenzou). Don však střelbu přežije a je hospitalizován, nemůže však rozhodovat a vedení rodiny se ujímá Sonny. Tattagliové se pokusí zabít dona Corleona v nemocnici, když za přispění policejního kapitána McCluskeyho odstraní corleonovské strážce. Akci však překazí přítomnost Michaela Corleona, který je McCluskeym napaden a jako následek úrazu mu musí být sdrátována čelist. Michael, do té doby odmítající účast v „rodinném podniku“, se vydává na schůzku s kapitánem McCluskeym a Sollozem, kde oba zavraždí. V New Yorku tímto činem vypuká válka pěti rodin pod vedením Tattagliů proti rodině Corleonových.

v naší knihovně: „K“ znamená Kennedy, Blázni umírají, *Kmotr*, *Omerta*, *Poslední kmotr*, *Pro bláznův smrt*, *Rodina*, *Sedm katů z Mnichova*, *Sicilián*, *Šťastný poutník*

Friedrich Wilhelm Nietzsche (15. říjen 1844 – 25. srpen 1900) byl německý filosof, klasický filolog, básník a skladatel.

Narodil se v malé obci Röcken, asi 20 km jihozápadně od Lipska. Jeho rodiče byli luteránský farář a bývalý vychovatel na altenburském dvoře Carl Ludwig Nietzsche a jeho žena Franziska rozená Oehler. V obou rodinách byla řada protestantských duchovních. Jméno Friedrich dostal Nietzsche po pruském králi Friedrichu Wilhelmu IV., který měl narozeniny ve stejný den. Roku 1846 se narodila jeho sestra Elisabeth. Po smrti otce v a mladšího bratra Ludwiga Josefa se rodina přestěhovala do Naumburgu nad Saalou. V letech 1850-1856 žil Nietzsche v naumburské „ženské domácnosti“ s matkou a sestrou, s babičkou, se dvěma neprovdanými tetičkami z otcovy strany a se služebnou; teprve s dědictvím po babičce, která zemřela v roce 1856, mohla matka pořídit vlastní bydlení. Nejdříve chodil Nietzsche do všeobecné chlapecké školy, kde se ale cítil osamělý; pak navštěvoval soukromou školu, kde navázal svá první přátelství, a to s Gustavem Krugem a Wilhelmem Pinderem – oba pocházeli z vážených

rodin. Na soukromou školu navázalo od roku 1854 studium na církevní škole v Naumburgu. Zde vyniklo jeho jedinečné hudební a jazykové nadání, takže Nietzsche mohl pokračovat ve studiu na uznávané internátní škole Schulpforta. Jeho studijní prospěch byl velice dobrý a přitom si našel ještě čas na psaní básní a komponování. Díky úrovni školy i vyučování a dostupnosti literatury zde mohl značně rozšířit svoje vědomosti. Zejména zde vznikla jeho představa o antice a začal se vytvářet odstup od spíše maloměstácko-křesťanského světa jeho rodiny. Roku 1864 začal Nietzsche studium protestantské teologie a klasické filologie na univerzitě v Bonnu. Pilně četl polemiky „mladohegeliánů“, Ludwiga Feuerbacha, D. F. Strausse a Bruno Bauera proti tradičnímu křesťanství. Hned po prvním semestru zanechal studia teologie, což se matce vůbec nelíbilo, ale tím víc se nadchl pro filologii. Studoval ji u Friedricha Ritschela, s nímž roku 1865 odjel do Lipska. Důležitým přítelem se pro Nietzscheho stal Erwin Rohde, s nímž patřil do nejužšího studentského kruhu kolem Ritschela. Z této doby pocházejí jeho první zveřejněné filologické práce. Prusko-rakouské válce 1866, v níž Prusové obsadili i Lipsko, se mohl ještě vyhnout, ale v roce 1867 byl odveden a rok sloužil jako dobrovolník pruského dělostřelectva v Norimberku. Po těžkém pádu z koně v březnu 1868 byl uznán neschopným další služby; dobu léčení využil k další filologické práci, v níž pokračoval také v posledním roce studia. Pro budoucnost bylo významné jeho první setkání s Richardem Wagnerem v témže roce. Za Ritschlovy podpory a s přímluvou W. Vischer-Bilfingerera se Nietzsche roku 1868 stal mimořádným profesorem klasické filologie na univerzitě v Basileji, a to ještě před svou promoci. Kromě toho vyučoval na basilejském „Paedagogiu“. Za nejdůležitější poznatek z této doby pokládal zjištění, že antická metrika je založena jen na délce slabik na rozdíl od moderní, postavené na přízvuku. Na vlastní žádost byl Nietzsche po přestěhování do Basileje propuštěn z pruského státního občanství a do konce života zůstal bez státní příslušnosti. Přesto krátce sloužil jako zdravotník v Prusko-francouzské válce 1870-1871, na německé straně. Roku 1872 vydal Nietzsche svou první větší práci Zrození tragédie z ducha hudby, kde na místo exaktní filologické metody nastoupila filosofická spekulace. Jeho filologičtí kolegové včetně Ritschela ji většinou nepochopili a mlčky odmítli, ale díky polemickému článku Filologie budoucnosti! od Ulricha von Wilamowitz-Moellendorffa vznikl krátký veřejný spor, ve kterém Rohde, toho času profesor v Kielu, a dokonce i Wagner Nietzscheho podpořili. Nemoci, které jej sužovaly od dětství – silná krátkozrakost vedoucí prakticky až ke slepotě, záchvaty migrény a žaludeční potíže sílily, takže si musel brát delší a delší volno od své profesorské práce. Roku 1879 musel kvůli prudkým bolestem hlavy a očí a častému zvracení předčasně odejít do penze. Jak Nietzsche hledal příznivé podnebí pro své choroby, od roku 1879 hodně cestoval a žil na různých místech jako autor na volné noze; v létě nejčastěji v Sils-Maria v jižním Švýcarsku, v zimě v Itálii (Janov, Rapallo, Turín) a také v Nice. Občas také navštívil svoji rodinu v Naumburgu, kde se střídavě přel a smířoval se sestrou. Začátkem února 1889 se Nietzsche v Turíně duševně zhroutil; lístky, které posílal blízkým přátelům, ale také například Cosimě Wagnerové a Jacobu Burkhardtovi, byly zjevně pomatené. Nejdříve byl odvezen do ústavu v Basileji a po smrti matky v roce 1897 žil ve Výmaru ve Vile Silberblick (Stříbrný pohled), kde prodělal několik infarktů a dne 25. srpna 1900 zemřel na zápal plic.

I když se Nietzsche ze svého života ocenění nedočkal, jeho vliv na myšlení 20. století je zcela mimořádný, ovšem také mnohoznačný. Přesto je Nietzscheho dílo dodnes velmi živé, a to přinejmenším z těchto důvodů: Nietzscheho nelitostná, až sebezničující „pocitivost“ skutečně ukázala, že v evropském duchovním

Životě posledních staletí je mnoho předstírání, dle Nietzscheho řečeno „model“. Nietzsche byl mimořádně citlivý člověk a viděl věci, které jiní začali objevovat až mnohem později, často díky jeho inspiraci; sem patří například psychoanalýza, kritika moderního státu jako „studeného monstra“, hrůza z přicházejícího „nihilismu“ apod. Přes všechn zdánlivý materialismus Nietzsche dává jasně najevo, že člověk není cílem sám o sobě, ale že jeho posláním je „překročit sám sebe“. Konečně Nietzsche také připomněl, že život je z povahy věci nebezpečný a že člověk vždycky potřebuje odvalu a statečnost. Kdo to odmítá, pro toho má Nietzsche jen své „pohrdání“.

v naší knihovně: *Nečasové úvahy*

Oscar Wilde, (16. říjen 1854 – 30. listopad 1900) byl v Anglii působící dramatik, prozaik, básník a esejista irského původu.

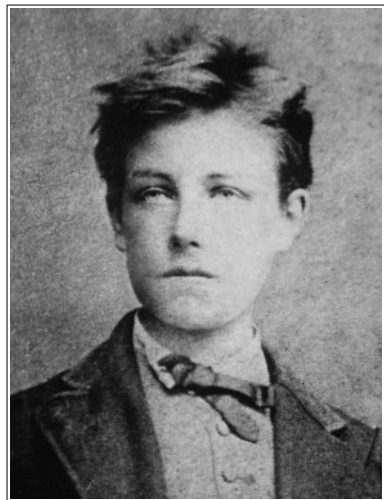
Jeho otec William byl přední irský oční a ušní chirurg, který byl roku 1864 za své služby povýšen do šlechtického stavu. Matka Jane byla úspěšnou básnířkou a irskou nacionalistkou. Oscar Wilde se narodil jako druhé z jejich tří dětí, mezi starším bratrem Williamem a sestrou Isolou, která však zemřela v devíti letech na meningitidu. Dům Wildových byl lékařským a kulturním střediskem v Dublinu, který navštěvovalo mnoho známých osobností. Oscar se až do deseti let učil doma, v letech 1864 až 1871 byl v královské škole Portoro v Ennisklenn. Potom studoval s výborným prospěchem klasickou filologii na Trinity College v Dublinu, kde se věnoval především starořecké literatuře. V roce 1874 přešel na Magdalen College v Oxfordu a tam upoutal pozornost nejen svým vynikajícím intelektem a řečnickými schopnostmi, ale také extravagantním vystupováním a oblékáním. Studia úspěšně dokončil v roce 1878 a po krátkém pobytu v Dublinu se usadil v Londýně. Žil svobodně bez ohledu na konvence a pokryteckou morálku vyšších vrstev viktoriánské Anglie,

vědomě šokoval pruderní společnost. Pro svůj šarm, duchaplnost a vypravěčské umění byl vyhledávaným a oblíbeným společníkem. Wilde byl představitelem mladých umělců, kteří otevřeně vystupovali proti nevkusu a kladli důraz na estetické hodnoty v umění i životě. Publikoval své verše v různých časopisech a v roce 1881 mu vyšla první sbírka s názvem *Básně*, která byla kritikou příznivě přijata. V roce 1881 podnikl jako propagátor estetického hnutí velmi úspěšné přednáškové turné po severní Americe. Za vydělané peníze strávil tři měsíce roku 1883 v Paříži a v srpnu se vrátil do New Yorku na uvedení své první hry *Vera*. Po návratu do Londýna přednášel o svých dojmech z návštěvy USA a hodnotách umění v moderním životě. Odložil extravagantní oblečení a stal se propagátorem moderního životního stylu. Dne 29. května 1884 se v Londýně oženil s Constance Lloydovou, jejíž finanční zabezpečení mu umožnilo žít v relativním luxusu. Přestěhovali se do velkého bytu v Chelsea. Oscar Wilde byl citlivým a milujícím otcem dvou synů – Cyrila a Vyvyana. Postupně se stával známým a uznávaným spisovatelem. V roce 1891 byly publikovány dvě sbírky povídek: *Zločin lorda Artura Savila* a jiné povídky a *Dům granátových jablek*. Ve stejném roce vyšel jeho jediný román *Obraz Doriana Graye*. V letech 1892-1895 dosáhl Wilde velkých úspěchů jako dramatik. Jeho společenské konverzační komedie *Vějíř lady Windermereové*, *Bezvýznamná žena*, *Ideální manžel*, *Jak je důležité míti Filipa* s originální zápletkou a vtipnými dialogy obsahují také kritiku soudobé společnosti a morálky. Získaly si celosvětovou popularitu a hrají se dodnes. Od roku 1891 Wilde udržoval blízký vztah s mladým, pohledným lordem Alfredem „Bosie“ Douglasem, do kterého se vášnivě zamiloval. To naráželo na nevoli Bosieho otce, markýze Queensberryho. Ten se 19. února 1895 pokusil vyvolat skandál na premiéře Wildeovy hry *Jak je důležité míti Filipa*, načež Bosie přesvědčil Wildea, aby otce žaloval pro urážku na cti. Probíhající soudní spor se však posléze obrátil proti němu. Markýz Queensberry byl osvobozen a naopak Wilde byl 5. dubna téhož roku zatčen pro přečin proti mravopověstnosti. Dne 6. dubna započal soudní proces, na jehož konci byl Wilde odsouzen na dva roky vězení a nucených prací. Pokrytecká londýnská smetánka se od něj zcela odvrátila. Trest si odbyl ve Wandsworthu a poté v Readingu. Během pobytu ve vězení napsal formou dlouhého dopisu Alfredu Douglasovi svou osobní zpověď, která byla vydána po jeho smrti pod názvem *De profundis*. Jeho žena Constance, se kterou se rozešel už v roce 1893, změnila sobě a synům příjmení na Hollandovi. Constance zemřela v roce 1898 v italském Janově, syn Cyril byl zabit během 1. světové války ve Francii. Vyvyan se stal spisovatelem a překladatelem a roku 1954 publikoval své paměti. Oscar Wilde po propuštění z vězení

odjel v roce 1898 do Francie, kde se stýkal jen se svými nejuvěrnějšími přáteli. Změnil si jméno na Sebastian Melmoth a většinu času trávil na cestách. Několik měsíců žil s Alfredem Douglašem, ale na nátlak rodiny se rozešli. Jeho tvůrčí elán vypřchal. Občas psal články do novin a pracoval na korekturách svých her. Byl bez prostředků a spoléhal na finanční výpomoc od svých přátel. Zemřel v bídě s podlomeným zdravím na meningitidu v Paříži v hotelu d'Alsace v rue des Beaux-Arts.

v naší knihovně: *Cantervillské strašidlo, Lady Fuckingham, Pohádky, Šťastný princ a jiné pohádky, Zločin lorda Artura Savila*

Arthur Rimbaud, celým jménem Jean Nicolas Arthur Rimbaud (20. říjen 1854 – 10. listopad 1891), byl francouzský básník, jeden z nejvýznamnějších tzv. prokletých básníků.

Narodil se v Charleville-Mézières v departmentu Ardennes na severu Francie. Jeho otec byl kapitán pěchoty, dobrodruh, který rodinu opustil, když bylo Arthurovi pouhých 6 let. Rimbaud byl velmi nepřízřubivý, na striktní výchovu své konzervativní a nábožensky bigotní matky (zákaz vyhledávání přátel, nedostatek hraček, pravidelná účast na mších v místním kostele, odpírání jídla za špatné školní výsledky) reagoval výbuchy hněvu a častými útekami z domova. Její zacházení na něm však alespoň v raném věku zanechalo znatelné následky — v 8 letech byl tak hluboce věřícím člověkem, že když jednou zahlédl velké chlapce se při odchodu z kaple šplouchat svícenou vodou, vrhl se na ně a začal je bít. Tímto soubojem si vysloužil přezdívku „ten hajzl pobožný“. V roce 1870 přišel na charlevillské kolegium mladý profesor Georges Izambard, jenž Rimbauda popisuje jako zasněného, drobného a bázlivého žáčka s výbornou úpravou,

čistými nehty, s úkoly obdivuhodně dobrými... Mladý Arthur si se svým profesorem velmi rozuměl, viděl v něm takřka staršího bratra a častokrát s ním konzultoval své verše a básníky, kteří mu byli inspirací. V 15 letech napsal svou první tištěnou báseň. Šestnáctiletý Rimbaud obepisoval mnoho slavných básníků své doby, avšak nedostal buď žádnou odpověď, nebo jej zklamalo pouhé uznání; až jeho přítel, kancelářský zaměstnanec Charles Auguste Bretagne mu poradil, aby napsal Paulu Verlainovi. Rimbaud poslal Verlainovi dva dopisy s několika svými básněmi. Verlaine byl Rimbaudem zaujat natolik, že poslal jednosměrnou jízdenku do Paříže s odpovědí: „Pojď, drahá velká duše. Čekáme na tebe, toužíme po tobě.“ Rimbaud přijel koncem září 1871 a krátce pobýval ve Verlainově domě. Verlainově ženě Mathilde Mauté bylo v té době sedmnáct let a byla těhotná. Mezi Verlainem a Rimbaudem se brzy rozpoutal vášnivý milostný vztah. Vedli divoký, nespoutaný život buřičů, okořeněný absintem, opiem a hašišem, jenž jen prohloubil Verlainovy problematické nálady a sklony k alkoholismu. Po dvou letech konfliktů, hádek i usmírování nakonec Mathilde podala žádost o soudní rozluku a básníkům tak nastala naprostá volnost v jejich vyvíjejícím se vztahu. V červenci 1872 se vydali do Belgie, později do Londýna, což bylo období, jehož Rimbaud zpětně litoval. Žili z peněz od Verlainovy matky a lekcí francouzštiny. Jejich vznětlivé povahy a bohémský způsob života však vedly k řadě sporů a až teatrálně bouřlivých scén. V jedné z hádek Rimbaud ve vzteku zranil Verlainea nožem do ruky, ublížení zůstalo nenahlášeno. Koncem června 1873 se Verlaine rozhodl vztah definitivně skončit a vrátil se do Paříže sám. Rychle však začal truchlit nad Rimbaudovou nepřítomností a dne 8. července jej telegraficky požádal, aby přijel do Grand Hôtel Liégeois v Bruselu. Shledání dopadlo špatně, byť Rimbaud přijížděl s nadějí na usmíření. Neustále se hádali a Verlaine se uchýlil k pití. Ráno 10. července ve stavu psychického vypětí koupil Verlaine revolver a střelivo, v touze spáchat sebevraždu. Kolem 16 hodiny téhož dne mu Rimbaud oznámil, že odchází, což psychicky neunesl a „v opilosti“ dvakrát vystřelil, první rána zranila 18letého mladíka do levého zápěstí, druhá by mu byla s největší pravděpodobností osudnou, kdyby nepadl k zemi. V návalu beznaděje z vlastního činu Verlaine utekl do vedlejšího pokoje, v němž odpočívala jeho matka. Když Rimbaud, jenž se do té doby stále zdržoval v místnosti, dorazil, podával mu revolver s hysterickou prosbou, ať jej zastřelí. Situace se postupně zklidnila. Rimbaud ránu považoval za povrchovou, přesto si ji nechal převázat v nemocnici St-Jean. Nepodal okamžitě obvinění, ale rozhodl se Brusel opustit. Kolem 20 hodiny doprovodili Verlaine s matkou Rimbauda na nádraží Gare du Midi. Cestou, podle Rimbaudova popisu, se Verlaine „choval, jako by byl nepřítel“. Rimbaud ze strachu, že by se jej Verlaine s pistolí v kapse mohl znovu pokusit zabít, „utekl“ a „prosil policistu, aby ho zatkl“. Verlaine byl obviněn z pokusu o vraždu, podroben ponižujícímu lékařsko-právnímu vyšetření a vyslýchán ohledně jeho korespondence

s Rimbaudem a povahy jejich vztahu, neboť se u něj po kapsách našly básně vyznávající lásku mladému muži. Kulka byla nakonec 17. července odstraněna a Rimbaud svou stížnost stáhl. Obvinění bylo zredukováno na zranění střelnou zbraní a 8. srpna 1873 byl Verlaine odsouzen ke dvěma letům vězení. Rimbaud a Verlaine se naposledy setkali v březnu 1875 ve Stuttgartu, po Verlainově předčasném propuštění z vězení a jeho konverzi ke katolicismu. V té době již Rimbaud projevoval jisté zanevření k vlastní tvorbě, vzdal se literatury ve prospěch trvalého, pracovního života. Vstoupil do koloniálního vojska, na Jávě dezertoval, s cirkusem prošel Švédsko a Norsko. Roku 1880 pobýval v Egyptě, poté na Kypru, odkud se vydal jako obchodní zástupce do Adenu. Zde se u něj v únoru 1891 vyvinula artritida v pravém kolenu. Místní léčebné prostředky nebyly dostačující, na popud britského lékaře byl tedy deportován zpět do Francie, avšak sám lékař mylně diagnostikoval tuberkulózní synovitidu, a doporučil proto okamžitou amputaci. Po příjezdu do Marseille jej přijali do Hôpital de la Conception, kde mu o týden později, 27. května, byla amputována pravá noha, což Rimbaud velice těžce nesl. Pooperační diagnóza byla určena na rakovinu kostí. Sklonek života plánoval prožít na rodinné farmě v Roche, nakonec se však přece jen pokusil vrátit zpět do Afriky. Cestou se jeho zdravotní stav zhoršil natolik, že nemohl pokračovat a bylo nutno jej opět ubytovat v marseillské nemocnici, kde strávil zbytek života za přítomnosti své sestry Isabelle ve velkých bolestech, jimž zcela podlehl 10. listopadu 1891 ve věku pouhých 37 let. Rimbaud v poezii změnil strukturu a metodu. Jeho poezie stojí na subjektivních prožitcích, především pocitu rozporu mezi umělcem a společností. Pro jeho básně je typická bohatá fantazie, odpor k měšťákům a náboženství a obdiv k revoluci. Jeho poezie se stala základem nové poetiky. Odhaloval iluzornost pravd uznávaných společností, jež vystavil pohrdavému posměchu. Útoky proti povrchnosti, zbabělosti a všednosti společnosti postupně přerostly v nenávistnou a totální revoltu proti všem hodnotám a tabu společnosti.

v naší knihovně: *Má bohéma*

James Cook (27. říjen 1728 – 14. únor 1779) byl britský mořeplavec, objevitel a výzkumník, jehož plavby a hlavně vydané práce výrazně posunuly znalosti o Zemi.

Narodil se v rodině chudého zemědělce skotského původu. Měl se vyučit v obchodě se sukem, ale ve třinácti letech z učení i domova utekl a v nedalekém přístavu Whitby se dal najmout jako plavčík na uhelné lodi. V té době se samovzdělával ve všech námořních oborech. V roce 1755 nastoupil jako kormidelník válečného loďstva. V roce 1759 se zúčastnil plavby do Severní Ameriky v rámci sedmileté války s Francií a aktivně se zapojil i do bojů, zejména během dobývání Québecu a při obléhání Louisbourgu (v dnešním Novém Skotsku). Vynikajícím způsobem tehdy také zmapoval ústí řeky svatého Vavřince. V roce 1762, ve svých 34 letech, se oženil s Elizabeth Battsovou. Byl na moři sice více než polovinu jejich manželského života, přesto zplodil šest dětí. Jejich osud byl však trpký, tři z nich zemřeli v dětství, tři synové přežili (dva se stali námořníky), ale všichni zemřeli do roku 1794. Po konci války, od roku 1763, velel škuneru

Grenville a pokračoval s mapováním, tentokrát Newfoundlandu a Labradoru. V roce 1766 pozoroval zatmění Slunce a poslal podrobnosti Královské společnosti v Londýně. V letech 1768-1771 vedl svou první tichomořskou expedici, v hodnosti poručíka. Jejím původním, vědeckým cílem bylo pozorování přechodu Venuše přes sluneční kotouč, které mělo sloužit k určení vzdálenosti Venuše (a v návaznosti i ostatních planet) od Slunce. O vědeckém zaměření expedice svědčí i to, že na lodi Endeavour se spolu s Cookem plavili přírodovědec Joseph Banks, švédský botanik Daniel Solander či astronom Charles Green; expedice se konala pod záštitou Královské společnosti nauk. James Cook na Tahiti 3. června 1769 provedl plánované pozorování, jehož přesnost však zaostala za očekáváním. Původní posláním mělo skrýt hlavní důvod výpravy, kterým bylo hledání země Terra Australis, neznámého jižního kontinentu, o jehož existenci bylo mnoho vědců 18. století přesvědčeno. Cook zmapoval Nový Zéland, objevil průliv mezi Jižním a Severním ostrovem Nového Zélandu (dnes Cookův průliv) a vyvrátil tak hypotézu o existenci pevniny v těchto místech. Z východu se přiblížil k Austrálii a přitom objevil několik ostrovů. Než se mu podařilo splnit všechny úkoly a doplout do Anglie, přišel o většinu původní posádky v důsledku malárie. Bohatství shromážděného vědeckého materiálu z plavby Endeavouru bylo jedinečné a po návratu byl představen i králi Jiřímu III. V letech 1772-1775 dostal k dispozici dvě lodi, Resolution a Adventure, a vedl druhou expedici, pátrající po předpokládané pevnině v jižním Tichomoří. Roku 1773 se vylodil na Cookových

ostrovech, které pojmenoval Herveyovy ostrovy. Poprvé překročil jižní polární kruh, za nímž plul od Afriky až k Novému Zélandu, poté prozkoumal Novou Kaledonii. Při návratu objevil Jižní Georgii a Jižní Sandwichovy ostrovy. V Anglii byl povýšen do hodnosti námořního kapitána, byl zvolen za člena Královské společnosti a získal jednu z jejích nejvyšších vědeckých poct, Copleyho medaili, a to za svou práci o boji proti kurdějím na námořních cestách – byl proslulý tím, že na jeho výpravách námořníci na kurděje neumírají. V letech 1775-1779 vedl třetí výpravu s cílem najít tzv. severozápadní průjezd kolem Severní Ameriky (což se povedlo až roku 1906 Amundsenovi). S loděmi Resolution a Discovery znovu obeplul Afriku, plavil se k Tasmánii, Novému Zélandu a Tahiti. Poté plul na sever, kde objevil Havajské ostrovy (dal jim ovšem jméno Sandwichovy ostrovy) doplul k Americe, proplul Beringovým průlivem a prováděl mapování. Po příchodu zimy 1778 se vrátil na Havaj. Zpočátku byl tamními domorodci uctíván jako „bílý bůh“, ale nakonec se s nimi dostal do konfliktu a při pokusu zajmout jejich náčelníka byl 14. února 1779 v zátocě Kealakekua zabit.

v naší knihovně: *Cesta kolem světa*

Lee Child (29. říjen 1954) je pseudonym Jima Granta, britského spisovatele akčních thrillerů. Jeho první román *Jatka* získal cenu Anthony v kategorii Nejlepší první román.

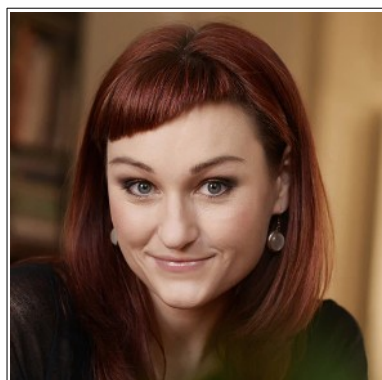

Jim Grant se narodil v Coventry v Anglii. Jeho otec byl státní úředník a jeho mladší bratr, Andrew Grant, je také spisovatelem thrillerů. Když Jimovi byly čtyři roky, jeho rodiče se s ním a jeho třemi bratry přestěhovali do Handsworth Wood v Birminghamu, aby mohli získat lepší vzdělání. Do svých jedenácti let chodil do základní školy Cherry Orchard v Handsworth Wood. Poté navštěvoval Školu krále Edwarda v Birminghamu. V roce 1974 začal ve svých dvaceti letech studovat práva na Univerzitě v Sheffieldu, i když vůbec neměl v úmyslu věnovat se právnické praxi a během studií pracoval jako kulisák v divadle. Po dokončení studií začal pracovat

v komerční televizi. Grant byl přijat jako programový ředitel do televize Granada, která sídlí v Manchesteru. Zde se podílel na televizních seriálech jako *Návrat na Brideshead*, *Perla v koruně*, *Hlavní podezřelý* a *Bedna*. Poté, co byl Grant v rámci firemní restrukturalizace propuštěn pro nadbytečnost, rozhodl se psát romány, protože jsou podle něj „tou nejčistší formou zábavy“. V roce 1997 byla vydána jeho kniha s názvem *Jatka*, a v létě roku 1998 se Grant přestěhoval do Spojených států amerických. První část jeho pseudonymu „Lee“ vznikla podle rodinného vtipu o špatné výslovnosti názvu auta Renault Le Car a druhá část „Child“ vznikla, protože si Grant přál, aby jeho knihy byly umístěny v knihkupectvích mezi hvězdnými autory detektivních románů Raymondem Chandlerem a Agathou Christie.

v naší knihovně: *A přece nezemřeš*

Kateřina Tučková (31. říjen 1980) je česká spisovatelka, historička umění, kurátorka galerie současného umění a v letech 2015-2018 programová ředitelka festivalu Meeting Brno.

Kateřina Tučková žila do šesti let věku v Moutnicích, dětství poté prožila v Kuřimi. Když žila v oblasti brněnské ulice Cejl, jež bývá nazývána brněnským Bronxem kvůli nynější početné romské komunitě, pátrání po historii této části města ji přivedlo k námětu jejího prvního románu *Vyhnání Gerty Schnirch*. V květnu roku 1945 odtamtud byly vyhnány německé rodiny a zařazeny do takzvaného brněnského pochodu smrti. Osobně se zúčastnila vzpomínkového pochodu za tyto vyhnance a uvedla, že jí tato aktivita pomáhala v autorské tvorbě. Pochází ze čtyř sester. Když byla ještě dítě, její otec spáchal sebevraždu. Po maturitě na Gymnázium na tř. Kapitána Jaroše v Brně vystudovala dějiny umění a bohemistiku na Filozofické

fakultě Masarykovy univerzity. Doktorská studia na Ústavu pro dějiny umění Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze absolvovala v roce 2014 obhajobou disertační práce *Skupina Radar*. Jako motivaci k studiu uvedla, že se profesionálně věnuje současnému umění i období po roce 1945, kde ji zajímá „doba temna“ 50. let. Kniha *Vyhnání Gerty Schnirch* získala čtenářskou cenu Magnesia Litera za rok 2010. V knize *Žitkovské bohyně*, vydané poprvé v roce 2012, se znovu zaměřila na českou historii, když v ní zachytila příběh výjimečného rodu léčitelů z oblasti Bílých Karpat, tzv. bohyň, někdy také nazýváno čarodějnic. Tento rod přežil čarodějnické procesy v 17. století, útlak církví a soudy během

19. století i dobu protektorátní totality, ale nakonec byl zdevastován komunistickým režimem. Za román získala řadu cen, například Cenu Josefa Škvoreckého a Magnesia Litera.

v naší knihovně: *Bílá Voda, Vyhánění Gerty Schnirch, Žitkovské bohyně*

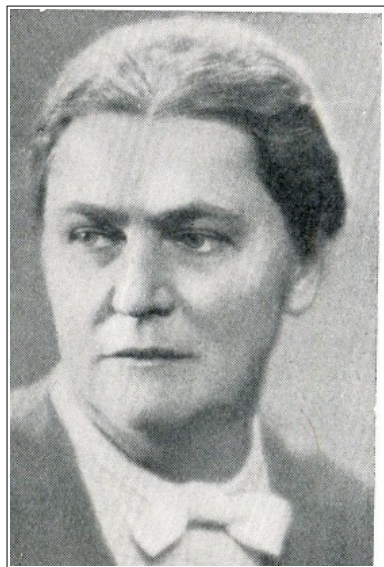

Dick Francis, (31. říjen 1920 – 14. únor 2010) byl britský žokej, novinář a spisovatel detektivních románů.

V roce 1939 narukoval do Královského letectva a ve druhé světové válce byl nejprve leteckým mechanikem, později pilotem bombardéru. Roku 1948 se stal profesionálním žokejem, kterým byl až do roku 1956. Během své kariéry vyhrál značné množství dostihů (více než 300) a v sezóně 1953/1954 se stal žokejem šampiónem. Po ukončení jezdecké kariéry se stal sportovním novinářem London Sunday Express, kde se věnoval dostihům. Redaktorem tohoto časopisu zůstal až do roku 1973. Od roku 1962 vydával jednou ročně novou knihu, svoji spisovatelskou činnost přerušil po smrti své ženy (v roce 2000), další román vydal v roce 2006. Všechny jeho detektivky se zabývají dostihovým sportem, hlavní hrdina s ním má vždy něco společného buď přímo (trenér, žokej, funkcionář...) nebo nepřímě (novinář, pilot mezi závodišti).

v naší knihovně: *Divocí koně, Expert, Horké peníze, Hra na fanty, Hrozba, Hurikán, Chladná zrada, Mezi koly, Motiv koní, Návrat diplomata, Pole pro třináct, Risk, Rozkazem, Smrtící zkouška, Střepy, Tvrdý úder, V nemilosti, Vyšetřovací komise, Za trest, Žralok*

Helena Malířová, rodným jménem Helena Nosková (31. říjen 1877 – 17. únor 1940) byla levicově

zaměřená česká novinářka, spisovatelka, publicistka a překladatelka, vlastní sestra herečky Růženy Naskové. Psala úvahy, povídky, novely, romány a pohádky pro děti. Narodila se v rodině Josefa Noska, který působil v různých povoláních – jako kontrolor, účetní, správce a úředník pražského magistrátu. Sám byl též literárně činný, publikoval v časopisech a příležitostně překládal z maďarštiny. Matka Josefa, rozená Bučinová, pocházela z Chocerad a byla druhou manželkou Josefa Noska. Helena se narodila jako starší ze dvou dcer manželů Noskových. Okolo roku 1900 se sestry Noskovy seznamovaly s předními intelektuály své doby. Helena se též seznámila se svým budoucím manželem, studentem práv, básníkem Janem Malířem (1878-1909). Helena začala publikovat časopisecky. Její první povídkovou knihu *Lidské srdce* zaznamenala *Moderní revue*. Dramatická prvotina *Bratrství* byla uvedena v Národním divadle v roce 1905. V roce 1904 se po pětileté známosti provdala za Jana Malíře; jejich manželství však nebylo dlouhé, Jan Malíř zemřel 14.11.1909 na tuberkulózu. Netradiční myšlení Heleny Malířové se projevilo již v roce

1910, když vystoupila z římskokatolické církve a zůstala bez vyznání. Po smrti manžela cestovala po Evropě, v roce 1912 se jako reportérka a ošetřovatelka zúčastnila na Balkáně srbsko-turecké války. Od roku 1913 žila ve Vídni. Zde se seznámila s Ivanem Olbrachtem a pod jeho vlivem vstoupila do sociálně demokratické strany a pracovala v redakci vídeňských *Dělnických listů*. Roku 1916 se spolu s Olbrachtem vrátila do Prahy. Pod Olbrachtovým vlivem byla silně levicově orientována, svá díla nejčastěji umísťovala do proletářského prostředí. V roce 1920 se zúčastnila II. světového kongresu Komunistické internacionály, který se konal v Petrohradě a Moskvě. Byla zakládající členkou KSČ, jako novinářka publikovala zejména v komunistickém a sociálně demokratickém tisku. Vystupovala na levicových schůzích, prosazovala emancipaci, politickou uvědomělost a angažovanost žen. Za svou činnost byla několikrát vězněna. Roku 1929 podepsala společně s dalšími šesti spisovateli tzv. Manifest sedmi proti KSČ a byla ze strany vyloučena. Helena Malířová byla družkou Ivana Olbrachta až do roku 1935, kdy ji opustil kvůli své budoucí manželce Jaroslavě Kellerové. V roce 1936 znovu procestovala několik evropských zemí a navštívila spolu s delegací českých intelektuálů Španělsko (tehdy v občanské válce). Od roku 1936 žila sama. Zemřela na srdeční chorobu, její urna byla uložena v kolumbáriu v Praze-Strašnicích.

v naší knihovně: *Deset životů, Lidské srdce*

Regionální výročí – říjen

Alois Simeth – papežský komoří, kanovník, kaplan, kněz
18.02.1868 – 02.10.1934

místa působení: České Budějovice, Horšovský Týn, Poběžovice, Český Krumlov
Katolický kněz, kaplan v Českém Krumlově a Horšovském Týně a papežský komoří. V roce 1893 se stal spirituálem v kněžském semináři v Českých Budějovicích, roku 1898 farářem v Poběžovicích. V roce 1912 jmenován sídelním kanovníkem katedrální kapituly v Českých Budějovicích.

Jiří Pomahač – hudební skladatel, učitel
29.02.1904 (Žinkovy) – 05.10.1981 (Praha)

místa působení: Horšovský Týn, Meclov, Písek
V Horšovském Týně vznikly jeho Chodské tance i České tance a v roce 1928 tu měla premiéru jedna z jeho operet – Bílé chryzantémy. Byl vzdáleně příbuzný s Jindřichem Jindřichem. Syn národopisce Jiřího Pomahače (1874-1958).

M. Šimon Plachý z Třebnice – kronikář, písař, primátor, historik, archivář
1560 (Horšovský Týn) – 08.10.1609 (Plzeň)

místa působení: Horšovský Týn, Plzeň
Písař, radní a primátor Plzně (1606 – 26. června 1609), známý především jako plzeňský historik a kronikář. Pocházel z významné měšťanské rodiny. Syn Jiřího Plachého, který byl za své zásluhy vyznamenán císařem Maxmiliánem II. znakem, predikátem „z Třebnice“ a povýšen do vladyckého stavu. Do Plzně se přestěhoval z Horšovského Týna roku 1587 a tam získal měšťanské právo. Vyššího vzdělání nabyl na zahraničních katolických akademiích. Jako městský písař, tedy nejvyšší úředník, se připomíná již 5. února 1588. Účastnil se hospodářského a politického dění, byl častým delegátem na zemských sněmech. Roku 1606 se stal primátorem a byl jím až do své smrti. Byl prvním kronikářem Plzně, zanechal česky psané Paměti plzeňské, v nichž vylíčil dění v Plzni až do roku 1604. Tiskem je vydal roku 1883 Josef Strnad.

Viktor Douba – fotograf, dokumentátor ochrany přírody, právník
12.10.1907 (Postřekov) – 14.05.1979 (Rokycany)

místa působení: Kdyně, Horšovský Týn, Plzeň
Jeho dědeček Ondřej Schweiner, učitel v Postřekově, byl známý národopisný pracovník. Otec Josef Douba vystudoval pražskou malířskou akademii a působil jako malíř a kreslíř v řadě časopisů. Viktor Douba po absolvování domažlického gymnázia studoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy, ale právní praxi záhy opustil. V té době už se naplno věnoval své zálibě – fotografii. Úspěšně zveřejňoval své práce v časopisech (hlavní cena v soutěži týdeníku Ahoj z roku 1937). Významná byla i účast na sborníku fotografií historických památek Naše vlast v obrazech z roku 1948. V letech 1941-1943 se fotografickému oboru vyučil a pracoval v ateliéru ve Kdyni. Od roku 1946 působil v Horšovském Týně zprvu samostatně, později jako člen družstva Fotografia až do roku 1963. Od roku 1964 pracoval v Plzni jako dokumentátor Krajského střediska památkové péče a ochrany přírody. Ve své fotografické práci se zajímal především o reportážní fotografie Henri Cartiera Bressona.

Jan B. Sklenář, JUDr. – čestný občan Horšovského Týna, právník, poradce, vysokoškolský pedagog, politický vězeň
14.10.1915 (Praha) – 12.08.2013 (Praha)

místa působení: Horšovský Týn, Detroit (Michigan, USA), Praha
Člen rady města Horšovský Týn před rokem 1948, na počátku roku 1948 zatčen v hotelu Šumava. O rok později se mu podařilo utéct z tábora nucených prací. Dostal se až do USA, kde vystudoval na detroitské univerzitě a posléze tam i přednášel politologii a ekonomii. Později se stal i členem sboru poradců prezidenta Ronalda Reagana. Po roce 1989 se vrátil do vlasti a usadil se v Praze. V roce 1997 mu bylo uděleno čestné občanství města Horšovský Týn.

Felix Kadlinský – básník, překladatel, jezuita
18.10.1613 (Horšovský Týn) – 13.11.1675 (Uherské Hradiště)

místa působení: Jičín, Uherské Hradiště

Autor a překladatel duchovní lyriky a prózy hagiografické, nábožensky úvahové a vzdělávací. Roku 1635 se stal členem jezuitského řádu. Pět let učil humanitním disciplínám. Poslední desetiletí života působil v koleji v Uherském Hradišti. Je výlučně autorem náboženské literatury a ve zveřejněné části jeho tvorby početně nad pracemi původními nebo relativně původními vysoce převažují překlady z latiny a němčiny, též od spisovatelů působících v Čechách. Jeho nejznámějším a nejdůležitějším dílem je sbírka duchovní lyriky Zdoroslavíček v kratochvilném hájíčku postavený (Praha 1665), ve které parafrázuje soubor písní Trutznachtigall, jímž se proslavil německý jezuita Friedrich von Spee. Také překládal i sám psal životopisy svatých: Zrcadlo bolestné matky boží (Olomouc 1666), Život a sláva svatého Václava (Praha 1669), Život svatě Ludmily (Praha 1669) aj.

Jan III. z Dražic – biskup, kněz, zakladatel města
? – 21.10.1278 (Praha)

místa působení: Praha, Horšovský Týn

Pocházel ze starobylého rodu, jehož členové se převážně věnovali církevní dráze. Pražským biskupem byl zvolen v roce 1258 v době panování Přemysla Otakara II. Funkci vykonával do své smrti. Rozhodl o vybudování reprezentativního sídla na svém panství, a tak byl zřejmě v letech 1265-1270 postaven pevný hrad, který od svého počátku nesl jméno Týn podle kupecké osady na pravém břehu Radbuzy, později Horšovský Týn. Strýc Jana IV. z Dražic.

Anton Otto Schubert – učitel, autor odborných článků a publikací
22.10.1867 (Horšovský Týn) – 04.06.1945 (Štítary)

místa působení: Semněvice, Bukovec, Štítary

Narodil se v Horšovském Týně na Malém předměstí v domě čp. 23. Otec byl starším bratrem ředitele Národního Divadla F. A. Šuberta, matka byla původem Němka, rozená Spörlová. Po studiích na plzeňském řádovém gymnáziu vystudoval v Praze učitelský ústav a odešel na studia do Mnichova, kde se postupně věnoval lékařství, zvěrolékařství a biologii. Po návratu působil na školách v Semněvicích, Bukovci a nejdéle ve Štítarech, kde se stal oblíbeným ředitelem školy. Pohřben je na hřbitově u kostela sv. Vavřince. Rozsáhlé dílo je věnováno řekám Radbuze, Labi, Jizeře, výskytu perlorodek, hospodaření na malých rybnících, rybaření. Nejvýznamnější jsou dvoudílné dějiny jihozápadní sudetské oblasti Beiträge zur Geschichte des Südwestlichen Sudetengauges. Je autorem více než 200 odborných článků v časopisech. Jeho rozsáhlé dílo není dosud plně doceněno.

Jindřich Šimon Baar – spisovatel, kněz, národopisec, regionalista
07.02.1869 (Klenčí pod Čerchovem) – 24.10.1925 (Klenčí pod Čerchovem)

místa působení: Domažlice, Klenčí pod Čerchovem, Přimda, Putim

Pocházel ze starého selského rodu v Klenčí. Gymnázium vystudoval v Domažlicích (1888), z hmotných důvodů vstoupil do bohosloveckého semináře v Praze, vysvěcen na kněze 1892. První mši sloužil v Putimi, druhou v Klenčí. Stal se kaplanem na Přimdě, později působil ve Spáleném Poříčí, Stochově, Ořechu, Úněticích, Kloboukách, Volyni. Jeho otec zemřel roku 1892, matka 1915. Dne 14. listopadu 1918 se stal předsedou Jednoty duhovenstva, v březnu 1919 funkci složil a požádal ze zdravotních důvodů o penzi. Do Klenčí se jako penzista vrací v září 1919. V létě 1925 je raněn mrtvicí, umírá náhle v říjnu, pohřben 27. října. Dne 17. července 1932 byla na jeho rodném domku odhalena pamětní deska, 5. července 1933 byl na Výhledech slavnostně odhalen Baarův pomník se sochou Ladislava Šalouna (5. července 1947 byl znovu odhalen). Jeho prvotiny oslovily čtenáře v básnické sbírce Rodnému kraji, kde vyšla i báseň Bulačina. Ta byla roku 1925 zhudebněna Jindřichem Jindřichem a stala se hymnou Chodska. Svou básní z knihy Z chodských písní zahajoval roku 1895 Almanach katolických českých básníků. Stěžejním dílem, které jej proslavilo, byl Jan Cimbury, který vyšel v roce 1908. Nejoblíbenějšími díly se stala trilogie o národním obrození Chodska Paní komisarka, Osmačtyřicátníci a Lůsy, dále romány Farská panička, Holoubek a Skřivánek, povídky Báby a dědkové, Hrnčená bába, Hanče a knížka pro děti Hanýžka a Martínek. Od pohádek, zachycených v lidové řeči, přes povídky, romány a obrázky z přírody zahrnuje

dílo J. Š. Baara na třicet svazků. V díle se často objevuje symbol cesty, který je i možné přirovnat k lidské cestě životem. Zajímavé je to, že počet kapitol či povídek v knihách bývá často totožný s čísly 10 nebo 14, což je i počet obrazů, které má Křížová cesta (soubor obrazů znázorňujících putování Ježíše Krista). Významná byla jeho činnost národopisná a folkloristická. Na sklonku 19. století zapsal na 1 400 chodských písní. V románu *Lůsy* zachytil postavu Maxmiliána Obentrauta, jehož původ je nejasný a je spojován s rody Trauttmansdorffů a Stadionů.

Eva Erbenová – čestná občanka Postřekova, spisovatelka, emigrantka, účastnice pochodu smrti
24.10.1930 (Děčín)

místa působení: Terezín, Osvětim, Postřekov, Izrael

Eva Löwidtová (provdaná Erbenová) se narodila 24. října 1930 v Děčíně. Do školy začala chodit v jižních Čechách ve Volyni, kam se rodina přestěhovala. Jako dítě prošla stejně jako statisíce českých Židů koncentračními tábory, nejprve to byl od prosince 1941 Terezín a koncem roku 1944 Osvětim. Pochod smrti přežila jako téměř patnáctiletá jen díky rodině Krištofa Jahna z Postřekova, konkrétně ji našla babička dosud v Postřekově žijící Ludmily Hrubé. O Evu se starala rodina od dubna do září roku 1945. Své zážitky popsala v řadě knih a její vzpomínky ukázal i film *O zlém snu*. Eva Erbenová žije v Izraeli, kam roku 1948 emigrovala před komunisty s manželem Petrem. Postřekovští jí udělili v roce 2001 čestné občanství za propagaci jejich vsi ve světě. U příležitosti 102. výročí založení samostatného československého státu byla vyznamenána prezidentem republiky Medailí Za zásluhy I. stupně (za zásluhy o stát v oblasti kultury a umění).

Libuše Strádalová – ředitelka hudební školy, pěvkyně, učitelka hudby
28.10.1919 (České Budějovice) – 27.06.1990 (Mariánské Lázně)

místa působení: Plzeň, Stříbro, Horšovský Týn, Mariánské Lázně

Absolventka pražské konzervatoře, obor sólový zpěv. Později si doplnila vzdělání o obor klavír. Spolupracovnice Československého rozhlasu v Plzni. Od roku 1947 se věnovala pedagogické činnosti, nejprve v Plzni a později ve Stříbře. Mezi lety 1954 až 1963 působila jako ředitelka hudební školy v Horšovském Týně, kde založila národopisný soubor. V roce 1963 přešla do Mariánských Lázní.

Karlmann Pöhnl – historik, pedagog, vlastivědný pracovník, autor odborných publikací, vysídlenec
29.10.1878 (Bělá nad Radbuzou) – 29.09.1959 (Urach – Německo)

místa působení: Horšovský Týn, Praha, Německo

Pocházel ze staré a významné rodiny v Bělé nad Radbuzou, syn tamního purkmistra. Od roku 1890 navštěvoval horšovskotýnskou německou školu, v té době se již zajímal o městský a farní archiv. Učitelská studia absolvoval v Praze na německém učitelském ústavu, kde se zdokonalil v defektologii a dalších vychovatelských oborech. Práce věnované dějinám města Horšovský Týn byly publikovány většinou časopisecky. Byl spolupracovníkem historika Josefa Blaua, navázal rovněž spolupráci s F. Roubíkem. Autor díla *Abhandlung zur Geschichte der Kreisstadt Bischofteinitz* (Pojednání o dějinách okresního města Horšovský Týn, 1930). Po roce 1945 šel do odsunu. Většina jeho prací po roce 1945, týkajících se např. dějin arcidiakonátu u sv. Apolináře, zůstala bohužel pouze v rukopisech. I ty jsou však cenným zdrojem pro poznání nejstarších dějin města.

Jan Kubín – vikář, děkan, administrátor, kněz
30.06.1915 (Bukvice) – 31.10.2000 (Moravec)

místa působení: České Budějovice, Staňkov, Horšovský Týn, Moravec

Narodil se v Bukvici u Českých Budějovic. Po vychození měšťanské školy nastoupil na českobudějovické gymnázium, které absolvoval v květnu roku 1937. Ve studiích pokračoval v kněžském semináři v jihočeské metropoli, kde byl v červnu roku 1942 vysvěcen. Poté jako duchovní vystřídal řadu působišť, až je v roce 1953 ustanoven administrátorem ve Staňkově a současně se stává na třináct let vikářem horšovskotýnského vikariátu. Roku 1954 je jmenován děkanem staňkovského benefícia. Po ukončení duchovní činnosti pobýval až do své smrti v charitním domě pro kněze v Moravci.

Václav Kuneš – starosta Horšovského Týna, politik, ochotník, režisér, autor odborných článků a publikací, poštovní úředník, čestný občan Horšovského Týna in memoriam 25.07.1940 (Oprechtice) – 31.10.2018 (Horšovský Týn)

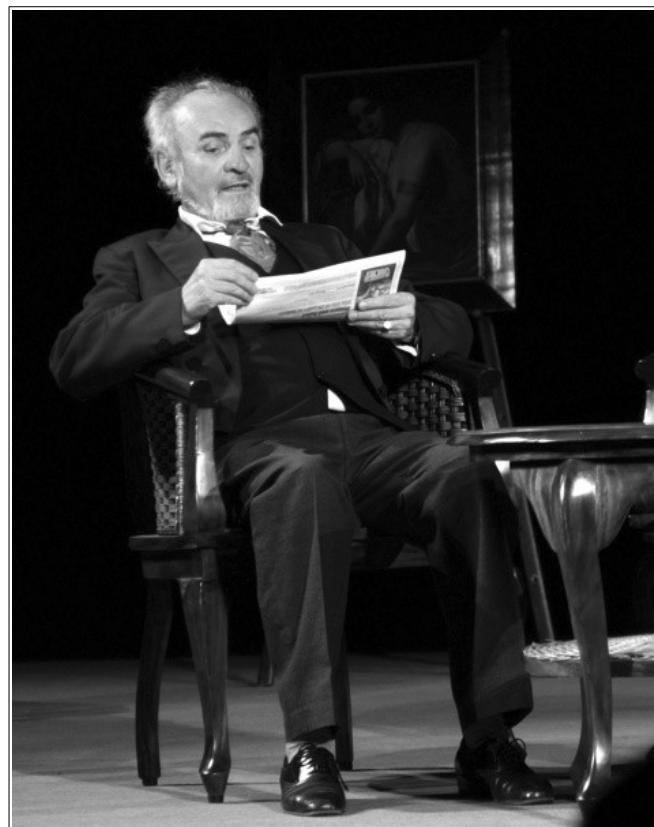

místo působení: Horšovský Týn

Život Václava Kuneše byl spjat zejména s Horšovským Týnem, kde pracoval jako poštovní úředník. V závěru roku 1989 zde spoluzakládal Občanské fórum, mezi roky 1994 až 1998 pak působil jako horšovskotýnský starosta. Po dobu 20 let vedl kulturní komisi městské rady. Intenzivně se zajímal o regionální historii – napsal nespočet článků do místních tiskovin, také se autorsky podílel na některých publikacích. Jeho druhou velkou zálibou mu bylo

ochotnické divadlo – mnoho let vedl Ochotnický divadelní soubor v Horšovském Týně. Za celoživotní práci pro divadlo se mu v roce 2010 dostalo vysokého ocenění od Svazu českých divadelních ochotníků. Zemřel po dlouhé nemoci na konci října roku 2018. Na jaře roku 2019 mu město Horšovský Týn udělilo in memoriam čestné občanství za celoživotní zásluhy v oblasti kultury.

Herec a režisér, moudrý, sečtělý a noblesní člověk, který dal divadelním souboru tvář a směr. Byl to divadelník tělem i duší, držitel nejvyššího ochotnického ocenění – Zlatého odznaku J. K. Tyla. Výčet jeho rolí by byl dlouhý, stejně tak her, na kterých se režijně podílel. Divadlo hrál od školních let

ovlivněn

učitelem češtiny Jiřím Pelikánem, pozdějším předním činovníkem ochotníků v Poběžovicích.

1960-1964 byl člen Divadelního souboru při MOB v Horšovském Týně, v roce 1970 spoluzakladatel nového souboru. 1962-1964 absolvoval tzv. kurzy „Lidového divadla“, počátkem 70. let kurz divadelní etiky organizovaný OKS v Domažlicích, lektor Josef Nehonský, člen divadla J. K. Tyla v Plzni. 1985-1990 absolvoval Kurz praktické režie ve Vysokém nad Jizerou.

Celý život ho zajímala historie, zejména ta regionální, týkající se Horšovského Týna. Byl živou kronikou svého města. Snažil se ve svých funkcích i v publicistické činnosti přiblížit široké veřejnosti bohaté dějiny města. Autorsky se podílel na mnoha publikacích zejména o novodobé historii a napsal bezpočet článků do místního i regionálního tisku.

Jeho přátelé i lidé v Horšovském Týně ho znali jako člověka zcela nekonfliktního, výborného vypravěče a společníka s noblesním vystupováním. Byl vskutku renesanční osobností.

v naší knihovně: *Kapitoly z dějin Horšovského Týna,*

Kostel svaté Anny na vršíčku, Paměť domů, Žili v Horšovském Týně

Nabídka knih k vypůjčení v naší knihovně

Kosmické listy - Jan Klíma

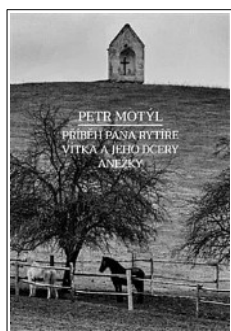
Hrdinou knihy je teoretický fyzik Aleš Král, který přichází do redakce měsíčníku Kosmické listy, aby se ucházel o místo vedoucího literární přílohy. Po dobu jednoho roku pak v časopise zveřejňuje vlastní sci-fi povídky odehrávající se v nepříliš vzdálené budoucnosti roku 2034. Knížka tak představuje poměrně ojedinělé spojení realistického humoristického románu a krátkých sci-fi příběhů.

- sci-fi, 285 stran

Nikdo nás nečekal - Helga Hošková-Weissová

Autobiografie akademické malířky, přeživší holocaustu, Helgy Hoškové-Weissové je vpravdě fascinující čtení. Vzpomíná na své idylické dětství v předválečné Praze, na své rodiče, prarodiče a širší rodinu. Vypráví příběhy těch, kteří se již nikdy nevrátili z nacistických táborů a pochodů smrti. Kteří, stejně jako její tatínek, zahynuli neznámo kde...

- literatura faktu, biografie, 173 stran

Příběh pana Rytíře Vítka a jeho dcery Anežky - Petr Motýl

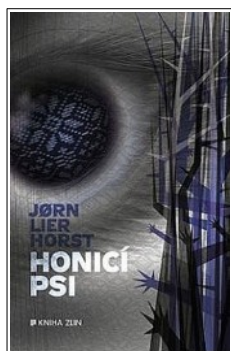
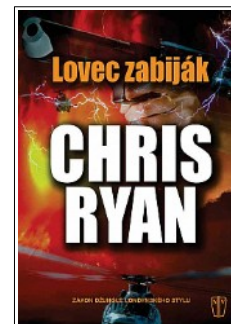
Rádi nasloucháte příběhům ze starých časů? U krbu, ve kterém praskají polena, zatímco vítr ohýbá koruny jedlí v hlubokém šumavském hvozdu? Rytíř a láska, padouch a žvanivý sluha, bytosti lesa a noci... Petr Motýl, zkušený prozaik, prožil dětství v „bráně Šumavy“ v městečku Klatovech a v této knize se vrací do světa vyprávění, které slýchal jako malý kluk, do světa dobrodružných knih z dávných dob, které si půjčoval v klatovské knihovně.

- historický román, 332 stran

Lovec zabiják - Chris Ryan

Po bombovém útoku sebevražedného atentátníka v centrálním Londýně naverbují hrdinu od SAS Dannyho Blacka do odvetného vražedného komanda, řízeného spojenými silami MI5, MI6 a CIA, které dostane za úkol vypátrat a zlikvidovat teroristické buňky, které plánují další zvěrstva. Stopy je brzy zavedou do mešity v severním Londýně k nenávisnému islámskému klerikovi.

- thriller, 334 stran

Honící psi - Jørn Lier Horst

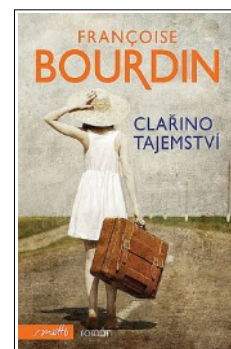
Po sedmnácti letech je znovu otevřen případ vraždy mladé dívky s tím, že rozhodující důkaz, který vedl k usvědčení pachatele, byl zfalšován. Vrchní komisař William Wisting je jako šéf někdejšího vyšetřovacího týmu pohnán k zodpovědnosti a suspendován. Po celou svou policejní kariéru honil zločince, teď se však stává štvanou zvěří sám. Má na krku policejní inspekci i média a všichni mu kladou nepřijemné otázky.

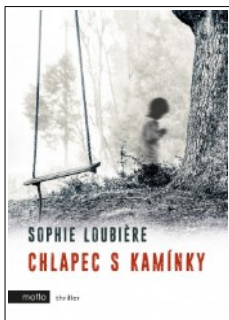
- detektivka, 379 stran

Clařino tajemství - Françoise Bourdin

Jedné noci v červenci 1945 probudí Claru Morvanovou výstřel, který má za následek smrt jejího staršího syna Édouarda. Clara tuší, co se tu stalo, ale rozhodne se, že důležitější než pravda, je chránit živé, svá vnoučata a především mladšího syna Charlese, a tak se rozhodne mlčet a prohlásit Édouardovu smrt za sebevraždu.

- psychologický román, 341 stran

Chlapec s kamínky - Sophie Loubière

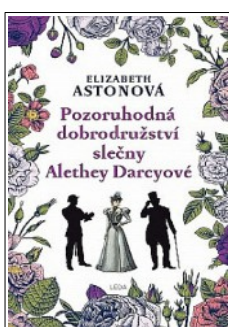
Elsa Préauová je zcela obyčejná důchodkyně. Jako všechny podobné osamělé staré dámy, i ona bývá tak znuděná – zejména v neděli – že pozoruje, co se děje u sousedů. Velmi rychle si uvědomí, že u rodiny, která se usadila ve vedlejší domě, je něco špatně. Dvě sousedovic děti vypadají naprosto normálně, ale čas od času se objeví další chlapec – smutný, hubený, zjevně se s ním nezachází dobře. Dítě, které vypadá, že volá o pomoc.

- thriller, 302 stran

Otoč se tváří ke slunci - Ivana Andrews

Když Alice potřebuje udělat tlustou čáru za minulostí, přesídlení na venkovský statek se zdá být skvělý nápad. Dům je však zatížen věčným břemenem – útlukem pro opuštěná zvířata, což přináší řadu nečekaných potíží. Navíc se kromě citů k místnímu veterináři musí vypořádat i s výpady mstivého souseda, který je pro splnění svých plánů schopen zajít nebezpečně daleko.

- román pro ženy, 219 stran

Pozoruhodná dobrodružství slečny Alethey Darcyové - Elizabeth Aston

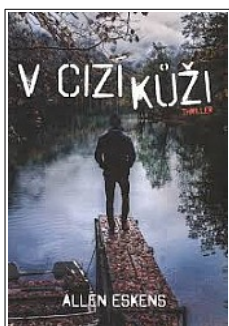
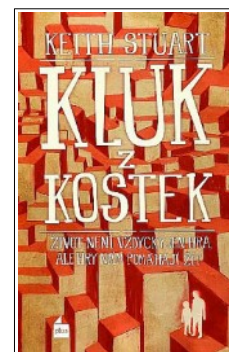
Světlem panuje skálopevné přesvědčení, že svobodný muž, který má slušné jmění, se neobejde bez ženušky, stojí v úvodu slavné Pýchy a předsudku. Co si ale má počít nebohá novomanželka v případě, že se z toho muže hned po sňatku vyklube násilník a arogantní hňup? Osmnáctiletá Alethea, nejmladší dcera pana Darcyho a Elizabeth, se tím nedá srazit na kolena. Ačkoli je to v Anglii krátce po napoleonských válkách věc neslýchaná, rozhodne se utéct...

- společenský román, 383 stran

Kluk z kostek - Keith Stuart

Alex svou ženu Jody miluje, ale zapomněl, jak jí to dát najevo. Zbožňuje i svého autistického syna, ale ani za mák mu nerozumí. Sam je plný překvapení a svět je pro něj hádanka, kterou bez pomoci nedokáže rozluštit. Až díky hraní Minecraftu pro sebe otec se synem najdou společný prostor, v němž se začnou lépe poznávat a navzájem se chápat. Dokáže se rozpadlá rodina kousek po kousku, kostku po kostce dát znovu dohromady?

- psychologický román, 351 stran

V cizí kůži - Allen Eskens

Allen Eskens ve svém druhém románu sleduje příběh Alexandera Ruperta, zdiskreditovaného policejního detektiva z Minneapolis. Zatímco ho vyšetřuje kárná komise kvůli podezření z korupčního skandálu s drogami, ujímá se Rupert případu, který by mu opět mohl zajistit respekt na oddělení: Muž, který před 15 lety předstíral svou smrt při nehodě lodi u Coney Islandu, nyní skutečně umírá při autonehodě v Minnesotě.

- thriller, 302 stran

Rande s tchyní - Eva Hrašková

Alena Naďová, navzdory skvělým jazykovým schopnostem, začíná svoji kariéru za katedrou. A nestávkuje. Na první pohled ideální vztah s Dušanem Petrovičem má mnoho nedostatků, před kterými si zakrývá oči. Ten největší je, že ještě nikdy neviděla jeho rodinu. Dlouho očekávaná návštěva jeho rodičů se ale mění v lavinu útoku, obvinění a intrik. Právě první setkání rozehrává nepříjemnou hru – novodobý trojúhelník.

- román pro ženy, 247 stran

Historie domů v Horšovském Týně

náměstí Republiky 10

Jednopatrový řadový dům s klenutými sklepy. Postaven v gotice a upravován v baroku a klasicismu. Hladké průčelí ukončeno dvojicí trojúhelných štítů. V části přízemí zachované klenby.

Býval zde hostinec Zum weissen Löwe (U Bílého lva), dnes sídlo státního okresního archivu.

Jádro domu gotické (sklepy a možná část zdiva přízemí), přestavba v 16. a 18. století; další úpravy v 1. polovině 19. století a novodobé.

Dům stojí blíže východnímu okraji severní fronty zástavby náměstí. Na severu dvůr ohraničený bývalou městskou hradbou prolomenou zde vstupem. Půdorys domu mírně lichoběžný. Přízemí rozděleno ve směru hloubky parcely na 3 trakty; střední trakt zaujímá průjezd ke dvoru; v rozšířené střední části průjezdu schodiště do 1. patra. V patře u schodiště prostorná síň, z jejíž SZ rohu vede chodba; na východní straně se nastupuje na schody do podkrovní. Zastřešení složeno ze dvou paralelních sedlových střech s hřebenem kolmým k ulici. Zděná korunní římsa má složitější maltový profil; shora krytá bobrovkami. V patře mezi středními okny koncha s mušlí; uvnitř soška.

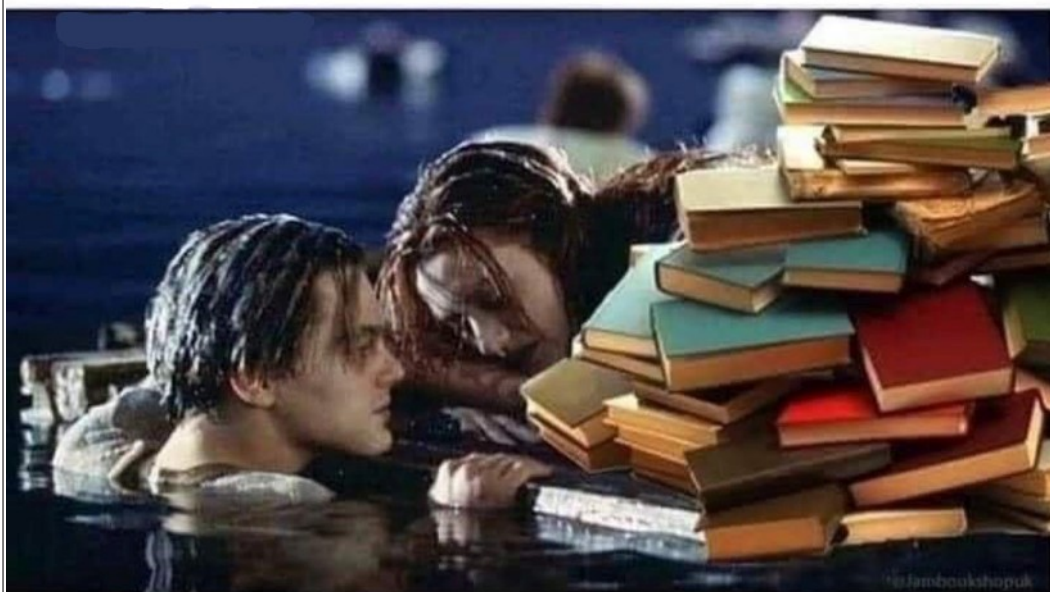

29.06.2021

konec 19. století

PROMIŇ, JACKU, NENÍ TU DOST MÍSTA.

Městská knihovna
náměstí Republiky 102
346 01 Horšovský Týn
telefon: 379 422 572
mobil: 731 614 064
e-mail: knihovna@htyn.cz
knihovnaht@seznam.cz
<https://knihovnahorsovskytyn.webk.cz>

půjčovní doba:

Po	9:00 – 12:00	13:00 – 18:00
Út	zavřeno	
St	9:00 – 12:00	13:00 – 17:00
Čt	9:00 – 12:00	13:00 – 17:00
Pá	9:00 – 12:00	13:00 – 15:00